Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 172 (13661) | 1974 оной июлиин 25, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Пленум тухай ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Пленум 1974 оной июлиин 24-дэ болобо.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВ Пленум дээрэ үгэ хэлээ.

Пленум СССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин асуудалнуудые хаража үзөөд, зохихо тогтоол баталан абаба.

СОЁЛШОДОЙ ХАЛУУН ХАҺА

Хабарай тарилга, үбһэ, таряа хуряалга, малай үбэлжэлгэ—хүдөө ажахын хүдэлмэриин халуун хаһануудай үедэ соёлшодшье баһа өөһэдын зорилготой, даабаритай, уялгатай байдаг. Үндэр баян ургаса хуряаха, торгон нооһо хайшаэр абаха, тарган мяха, элһэг дэлһэг һү, тоһо, үндэгэ бэрэндэ тушааха хэрэгтэ соёлой хүдэлмэрилэгшэд өөһэдын хубита оруулдаг гээшэ.

Соёл культурын талаар хүдөө нютагай ажалшадые хангаха хэрэгэй айхабтар ехэ удха шанартай байһан тухай партиин XXIV съездын, КПСС-эй ЦК-гай декабриин пленумүүдэй (1972, 1973 онууд) шиидхэбэринүүд соо тэмдэглэгдэһэн байха. Үнэхөөрөөшье, ажалай зүлээр гү, али үдын эдеэлгэнэй үедэ гоё һайхан концерт шагнаһан, ирагуу дуу, хүгжэм соносоһон, һонин ном уншаһан хүн, ажалшан бүхэн урмашажа, баясажа, хэжэ байһан хэрэгтээ шэнэ хүсэтэйгөөр, урма зоригтойгоор ажалладаг.

Мүнөө үедэ хүдөө нютагуудтахи клуб, соёлой ордонуудые мэргэжэлтэдээр дуталдахаяа болинхой. Зүүн Сибириин соёлой институт, соёл-гэгээрэлэй училищи дүүргэһэн хүбүүд, басагад жэл бүхэндэ хүдөө нютагуудта ошожо хүдэлнэ. Тиихэдэ культурын министерствын дэргэдэ тусхай курсанууд нээгдэнхэй. Аймагуудай, хото городуудай соёлой хүдэлмэрилэгшэд эндэ ерэжэ, мэргэжэлээ, эрдэм һургуулияа дээшэлүүлдэг юм.

Мүнөө үбһэ хуряалгада жэгдэрэн орожо байна. Холын үбһэшэ тайгын соорхойдо гү, али тосхон, һууринһаа таһаршаһан газарнуудта үбһэшэд байрланхай, сагаан жабараар һэрдог үбэлэй үедэ адуу малай эдихэ тэжээл бэлэдхэжэ байнхай. Тэдэ үбһэшэдые ажаһуудалай, худалдаа наймаанай, соёл культурын талаар тон һайнаар хангаха гэжэ мүнөөдэрэй шухала зорилгонуудай нэгэн болоно бшуу. Ингэжэ соёлшодойшье халуун хаһа оробо ха юм.

Холын үбһэшэдые соёл культурын талаар хангаха хэрэгтэ манай соёлшод автоклуб, библиоусуудые хэрэглэдэг юм. Мүнөө үедэ республика доторнай табяад автоклуб хүдэлнэ. Тиихэдэ нютаг бүхэндэ шахуу агитбригаданууд эмхидхэгдэнэ.

Ямар аймагуудай соёлшод һайнаар хүдэлнэб? Хүдөөгэй хүн зониие хангаха талаар Захааминай, Хориин, Хяагтын аймагуудай соёлшод ехэл оролдолго, үүсхэл гаргажа байнхай. Тэндэхи соёлшодтой медицинын, худалдаа наймаанай, ажаһуудалай комбинадай хүдэлмэрилэгшэд сугтаа ябалсажа, үбһэшэдые хангажа эхилэнхэй.

Кабанскын аймагта соёл культурын талаар ажалшадые хангалта яһала һайнаар табигданхай гэжэ онсо тэмдэглэмээр. Энэ аймагай библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, агитбригаданудай гэшүүд зунай бэлшээридэ байһан малшадта, Сэлэнгын аралнууд дээрэ ажалладаг үбһэшэдтэ ошожо, ном тараана, гоё һайхан концертнүүдые харуулна. Мүнөө үедэ аймаг дотор дүрбэн агитбригада, хоёр автоклуб хүдэлнэ. Илангаяа эндэ Кабанск тосхоной Соёлой ордоной дэргэдэхи агитбригада шалгардаг юм. Энэ агитационно-уран һайханай бригадые Анатолий Васильевич ...чко хүтэлбэрилнэ. Энэ агитбригадынхид гансал концерт наадуулаад лэ, ажалаа тэрээгээр хизаарланагүй. Түрүүшүүлые магтаһан «Сахилгаан», «Дайшалхы хуудаһанууд», ханын газетэнүүдые гаргалсана. Энэ аймаг дотор нүүдэл 64 библиотекэ эмхидхэгдэнхэй юм. Хүдөөгэй библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд агитбригадатай суг ябалсажа, шэнэ номуудые тараана, хөөрэлдөө үнгэргэнэ.

Мухар-Шэбэрэй аймагта мүнөө гурбан автоклуб хүдэлнэ. Аймагай түбтэ эмхидхэгдэһэн долоон агитбригада тусхай графигай ёһоор, «мухаридаг клубуудта» ээлжээгээр һуужа, холын малшадта, үбһэшэдтэ ошодог. Түгнэ, Харалдай, Подлопатки мэтын нютагуудай малшад агитбригадын табиһан наада хаража, яһала баясаһан, альга ташаһан байха. Агитбригадын гэшүүд гансал наада табиха бэшэ, элдэб темэдэ хөөрэлдөө хэдэг, «Сахилгаан хуудаһануудые» гаргадаг. Богонёор хэлэхэдэ, долоон агитбригада долоон хоног соо нэгэ-нэгэ дахин хүдөө гарадаг байна. Мүн баһа аймаг дотор нүүдэл 180 кино хүдэлдэгдоно. Киносетиин хүдэлмэрилэгшэд малшадта, үбһэшэдтэ ошожо, кино харуулна.

Үбһэшэдые соёл культурын талаар хангалгада автомашинанууд, түгэс һайн автоклубуудай тон шухала хэрэгтэй болодог тухай хэндэшье мэдээжэ. Олонхи ушарнуудта аймагуудай соёлшод һайн автомашина, автоклуб үгыбди гэжэ гомдоно. Үнэхөөрөөшье, автоклубуудые заһабарилха талаар зохисотой хэмжээнүүд үшөөл абтаагүй. Аймагуудтахи автоклубай гү, али библиоусуудай эбдэршэхэдэ, запасной часть үгэхэ, заһабарилха хүн олдожо үгэдэггүй. «Сельхозтехника» нэгэдэлэйхид культурын министерствын, аймагуудай культурын таһагуудай автоклубуудые заһабарилха зэргэтэй юм. Теэд эбдэрхэй автомашинанууд олонхи ушарта заһабарилгагүй, үни удаан хэбтэнэ.

Зарим аймагуудта соёл культурын талаар хангалга хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй, Хэжэнгын аймагуудай автоклуб тосхон, һууринуудта хүрөөд лэ, үбһэшэдтэ, малшадта ошоногүй. Хэжэнгын аймагай Худанай гол гэжэ газарта культбаза нээгдэхэ, заһабарилагдаха нэрэтэй аад, тиигэд гээд лэ орхигдоонхой.

Республикымнай хүдөөгэй ажалшад үбһэ хуряалгада жэгдэрэн орожо байна. Адуу малдаа элбэг дэлбэг тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэнь соёлшод өөһэдынгөө хубита оруулаг лэ!

СОВЕДЭЙ СУГЛААН

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Эрдэнэт гэжэ монгол-совет холимог предприятиин соведэй түрүүшын суглаан эндэхи Правительствын байшан соо нээгдээ. Республикын хойто захадахи Эрдэнэтийн-овоо гэжэ зэд-молибденэй баялигые гаргажа ашаглаха асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Эмхидхэлэй асуудалнууд энэ суглаан дээрэ хаража үзэгдэһэн байна.

Тодорхойлхы жэлэй габшагай алхамууд

ВАГОНУУДАЙ ЭРЬЕСЫЕ ТҮРГЭДХЭНЭ

Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин Горхон, Кижа станцинуудай коллективүүд үнинһөөл хойшо мүрысэдэг. Эдэнэр бэе бэедээ айлшалалсажа, дүй дүршэлөө хубаалдадаг, мүрысөөнэй дүүргэлтые нарипаар шалгалсадаг болонхой. Вагонуудта ашаа тээхэ, буулгаха ажалые һайнаар эмхидхэжэ, тэдэнэй эрьесые түргэдхэхэ гэһэн шухала зорилго урдаа табинад.

Энэ талаар Горхоной станциин коллектив илангаяа һайн үрэ дүн туйлаба. Эдэнэр байгша оной нэгэдэхи квартал соо вагоной миин байха сагые аяар 1 час 30 минутаар хорооһон юм. Хоёрдохи квартал соо 1 час 51 минутаар хороожо, амжалтаяа улам арьбадхаа.

Кижа станциин коллектив байгша оной хоёрдохи квартал соо вагоной миин байха сагые 12 минутаар хорооха гэһэн уялга абаһан. Бодото дээрээ 23 минутаар хорооһон байна. Энээнэй ашаар хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 200 вагондо ашаа ашаалха арга боломжо олдоо. Энэ түрүү коллективүүд амжалтаяа улам арьбадхана. Бэшэ станцинуудай коллективүүд Горхоной, Кижын станцинуудай хүдэлмэришэд мэтээр хүдэлөө һаа, бага гаргашатайгаар ехэ ашаа шэрэдэг болохо һэн.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

УЛААН-ҮДЫН локомотивна депогой хүдэлмэришэд болон алба хаагшад түмэр замшадай бүхэсоюзна үдэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтажа байна. Мүнөө эндэхид хахад жэлэйнгээ даабари уридшалан дүүргээ. Тус депогой электроаппаратна цехтэ ажалай түрүүшүүл олон. Тэдэнэй нэгэн — коммунис ажалай ударник Афанасий Сергеевич Баклашов болоно. Коммунист Баклашов халаан бүриингөө даабари 130—140 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. С. Баклашов.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Дуся Иванова ГПТУ дүүргэһэнэйнгээ һүүлдэ нарин сэмбын фабрикада хүдэлхэеэ ерээ һэн. Басаган эндэ утаһа орёогшын мэргэжэл эрхимээр шудалаа. Мүнөө Д. Иванова цехэйнгээ түрүү хүдэлмэришэдһөө дутуугүйгөөр ажалладаг болонхой. Фабрикадань үнгэргэгдэһэн утаһа орёогшодой конкурсдо Дуся залуушуулай дунда нэгэдэхи һуури эзэлһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Иванова.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ЮҺЭН ХОНОГООР УРИДШАЛБА

«Забайкаллес» комбинадай коллектив юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, һайн шанартай модо ехээр бэлэдхэхэ гэһэн зорилготойгоор дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаа бэлэй.

Хандагатайн, Худанай, Байгалай, Баргажанай леспромхозуудай коллективүүд жэлэй эхинһээ амжалтатайгаар хүдэлжэ байна. Энэ түрүү коллективүүд модо бэлэдхэхэ һара бүриингөө даабари холо үлүүлэн дүүргэнэ.

«Забайкаллес» комбинат бүхы дээрээ 2 миллион 370 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ долоон һарынгаа даабари болзорһоонь юһэн хоногоор уридшалан дүүргэбэ. Тус комбинадай коллектив байгша оной түрүүшын хахад жэлэй даабариһаа гадуур 1 миллион түхэригэй продукци худалдаһан, нэгэ хүдэлмэришэн дээрэ абабал, 10 кубометрээр ехэ модо бэлэдхэдэг болоһон байха юм. Энэ комбинадай коллектив июль һарын дүүрэтэр үшөө 150 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, оронойнгоо барилганuудта эльгээхээр шиидэнхэй.

Н. ТЮРНЕВ.

УРАЛАН НАРИЖУУЛАГШАД

Улаан-Үдын гражданска аэропортын уралан нарижуулагшад техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэжэ байдаг.

Эдэнэр үнгэрэгшэ жэлдэ уралан нарижуулгын 73 дурадхал оруулһан байгаа һаа, энэ жэлдэ хамта дээрээ 123 дурадхал оруулһан байха юм. Зургаан һарын турша соо эдэ дурадхалнуудай 89 ниинь үйлэдбэридэ хэрэглэгдээ. Энэ үе соо уралан нарижуулагшадай тоо нилээд олошоржо, 106 хүн болоо.

Хэрбээ жэл соо оруулагдаһан уралан нарижуулгын дурадхалнуудынь түсэбэй ёһоор 35 мянган түхэригэй ашаг олзо үгэхэ ёһотой байгаа һаа, энэ жэлэй түрүүшын хахадта 33.500 түхэригэй ашаг олзо абтаһан байна.

Авиационно - техническэ баазынхид энэ жэлэй түрүүшын хахадта бултанһаа олон дурадхал оруулаа. Эдэнэрэй оруулһан 68 дурадхалынь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 1360 түхэригэй ашаг олзо оруулагдаа. Эдэнэр түсэбэй ёһоор 1.000 түхэригэй ашаг олзо оруулха ёһотой байһан юм.

Уралан нарижуулагшадай оруулһан дурадхалнуудай зариманиинь ехэ ашаг олзотой байна. Жэшээнь, түмэр замай цистернэһээ электродвигателиин хүсөөр горючи болон түрхихэ зүйл эюулэн абаха оньһон арга ухаалан зохёогдожо, ехэ туһатай байһанаа харуулаа. Энэ дурадхалай хэрэглэгдэхын урда тээ горючи болон түрхихэ зүйл эюулхэ хүдэлмэри тусхай хоёр-гурбан топливозаправщигай хүсөөр бэелүүлэгдэдэг байһан юм. Тиигэжэ жэл бүри хэдэн мянган мото-час гаргэшалагдадаг байгаа. Нэгэ моточасынь 15 түхэригэй сэнтэй. Дээрэ хэлэгдэһэн дурадхалай экономическа ашаг олзонь жэл соо 24.700 түхэригэй болохо байна. Энэ үнэтэ дурадхал бэелүүлхэ хэрэгтэ горючи болон түрхихэ зүйл хадагалха таһагай начальник коммунист Н. Шагдаров, электрын элшэ хүсэ хинан шалгадаг таһагай начальник Ф. Цехмистров, электрын элшэ хүсэ хинан шалгадаг таһагай ахалагша инженер Б. Артемьев, горючи, түрхихэ зүйл хадагалдаг складай начальник, комсомолой гэшүүн В. Каминский гэгшэд ехэ үүргэтэй байна.

Уралан нарижуулгын бүлэгтэ һэйн дурааряа хабаадагшадай аша үрэтэйгөөр хүдэлһэнэй ашаар олон үнэтэ дурадхал ажал хүдэлмэридэ хэрэглэгдэдэг болоо.

Жэлэй дүүрэтэр үшөө олон дурадхал оруулагдажа, ажалда хэрэглэгдэхээр хараалагдана.

И. ХРАПУНОВ.

ОЛООРОО ХҮДЭЛХЭДЭ УРМАТАЙ

Үбһэндөө түлэг ороод лэ сабшажа, хуряажа, һүрилжэ байтарнай, һүүлэй 4—5 хоногто залгаа хура бороо орожо, ажалыемнай нилээд һаатуулба.

Тиигэбэшье һаань, колхозой отделенинүүд үсөөн үдэр соо 3.000 үлүүтэй центнер үбһэ хуу тракторай шарга дээрэ һүрилжэ үрдибэ. Бүхы 21 звено соо һоомнай гахайшадай фермын хүдэлмэрилэгшэдһөө бүридэһэн Абхат Асадулинай даадаг звено хэдэхэн үдэр соо 200 гаран центнер үбһэ сомоо. Тус звено нэгэ трактортай, тэрээндэ шагтагалха косилкатай, тармууртай, мүн хоёр мориин косилкатай, 17 хүн хүдэлдэг. Тэдэнэр үглөөгүүр шүүдэрэй хататар гар хажуур барижа, үбһэ сабшана. Тэр үдэһөө хойшо үбһэ тармажа, хуряажа, һүрээ табижа эхилнэ. Тиигээд үдэшэнь баһа гар хажуураар сабшанад.

Залуу хүбүүн Владимир Котовщиковой хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай звеногой хүбүүд, басагад хэдэхэн үдэр соо 60 гаран гектарай ногоо сабшаад, 260 центнер һүритэй болоо гэхэ гү, али бүхы даажа абаһан сабшалангайнгаа гурбанай нэгэ хубиинь ногоо сабшаа. Наратай байхадань эдэнэр үдэр соо 5—6 һүри бодхооно. Үнинэй луговод Балдан Намсараевич Сыреновэй звено баһал муу бэшээр хүдэлнэ.

Байгша ондо манай совхоз бүхы 2920 гектар сабшалангай гектар бүхэнһөө 13,6 центнерһээ доошо бэшэ ургаса хуряаха, хамта 39,6 мянган центнер үбһэ һүрилжэ абаха түсэбтэй. Энээниие бэелүүлжэ шадаха аабзабди гэжэ һанагдана. Мүнөө тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ үдэр бүри 300 хүн гаража хүдэлнэ гээшэ. Иимэ олоороо гаража, эршэмтэйгээр хүдэлхэдөө, хүнүүд урматай ажаллана, бүтээсэншье ехэ байна бшуу. Бүхы үбһэеэ августын 20 болотор заатагүй хуряажа дүүргэхэ зорилготойбди. Манай совхозой хүдэлмэрилэгшэдһээ гадна, Хэрэнэй больницын 40 гаран хүн үдэр бүри туһалалсана. Мүн ондоошье организаци, эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд һаяар ерэжэ хүдэлхэ байна.

Энэншье гайхалгүй. Ниитын адууһа малда үбһэ тэжээл бардам хүрэхөөр бэлэдхэхэ гээшэ бүтэдын хабаадаха хэрэг.

Н. МАНЗАЕВ.
Түнхэнэй аймагай Саяанай совхозой директор.
Манай корр.

КОЛХОЗУУДАЙ СОЮЗНА СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ СУГЛААН

Колхозуудай Союзна соведэй Президиумэй суглаан июлиин 22-то боложо, Ростовско областиин колхозуудта механизаторай мэргэжэлтэдые бэлдэлгын түрүү дүй дүршэлые зүбшэн хэлсэбэ. Ростовско областиин колхозуудай соведэй түрүүлэгшэ Д. Е. Цыварев элидхэл хээ. Найма мянга гаран колхознигууд жэл бүри Дондо механизаторай мэргэжэл шудалдаг байна гээд тэмдэглэгдэбэ. Энээнэй ашаар олон районуудта машинно-тракторна паркын хүдэлмэри хоёр халаанаар ябуулагдана.

Хүдөөгэй ажалшадые техническэ мэргэжэлдэ һургаха, оньһото техникэ аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ тухай ростовойхидой үүдхэлые КПСС-эй Центральна Комитет һайшаагаа һэн.

Таряашанай ажалда дуралан һурахаар хүмүүжүүлхэ, механизаторай мэргэжэл шудалхадань эдэнэртэ туһалха үүргэтэй хүдөө ажахын зургаанууд, колхозууд, хүдөөгэй һургуулинууд ехэ хүдэлмэри хэнэ. Мүнөө һурагшад һайнаар түхеэрэгдэһэн классууд соо механизаторай мэргэжэл шудална. Дүй дүршэлтэй багшанар эдэнэртэ заадаг байна.

Һургуули дүүргэгшэдэй олонхинь нютагайнгаа колхозуудта хүдэлхэеэ үлэнэ.

Үзбекистанда таригдадаг ургамалнуудай үрэһэ хүрэнгын ямар байһан тухай мэдээсэлые Колхозуудай союзна соведэй Президиум соносоод, энэ асуудалаар зохихо тогтоол абаба. Мүн бусад асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй хүдөө ажахын министр Д. С. Полянский суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

(ТАСС-ай корр.).

«МОЛНИЯ-2» НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

Газарые тойрон дабшадаг хэмэл ододые хэрэглэн, хэлхеэ холбооной түхеэрэлгэнүүдые саашадань хүгжөөхэ программын үндэһөөр, «Молния-2» гэжэ хэлхеэ холбооной хэмэл одон 1974 оной июлиин 23-да Советскэ Союзһаа табигдаа.

Советскэ Союзда телефонно-телеграфна холын радио холбоо тогтоохо түхеэрэлгэнүүдэй ашаглалга хангахын, СССР-эй Түбэй телевидениин программануудые «Орбита» станцинуудаар дамжуулха, уласхоорондын харилсаа тогтоохын тула «Молния-2» гэжэ хэлхеэ холбооной хэмэл одон табигдаһан байна.

Хэмэл одон Газарай нюрууһаа саада захань хойто широтагай 40.900 километртэ, урда широтада наада захань 460 километртэ ниидэнэ. Хэмэл одон 12 час 17 минутын турша соо газар дэлхэйе тойрон дабшана.

Телевидениин программануудые дамжуулха, холын зайда олон каналаар радиохолбоо тогтоохо аппаратуранuудһаа гадна, замыень залан хүтэлхэ, элшэ хүсөөр хангаха түхеэрэлгэнүүд хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Хараалагдаһан программын үндэһөөр үе үе болоод лэ «Молния-2» гэжэ хэмэл одонтой холбоон хэгдэхэ юм.

(ТАСС).

ВИТАМИНТАЙ ТЭЖЭЭЛ

Сэлэнгын совхоздо витаминтай тэжээл бэлэдхэгдэжэ байна. КУФ гэжэ агрегадта В. Тугаринов, А. Луненко, Н. Мельников гэгшэд хүдэлжэ, 32 тонно үнэтэ тэжээл бэлэдхээ.

Совхозой директор Алексей Михайлович Гусев витаминтай тэжээл бэлэдхэлгэ тухай иигэжэ хөөрэбэ:

— Дүрбэн жэлэй саана 800 гектар газарта олон жэлэй ногоо таряа һэмди. Герасимка гэжэ газарай 164 гектарта ногоон таригданхай. Тэрэнээ мүнөө сабшаад, тэжээл болгожо байнабди. Иигэжэ бэлэдхэгдэһэн тэжээл удаан саг соо үнэтэ шэмэеэ табидаггүй юм. Мүнөө жэл горитойхон лэ тэжээл бэлэдхэхээр хараалнабди.

Сэлэнгын аймагай колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ совхоздо һаяхан сугларжа, семинар үнгэргэбэ. Юуб гэхэдэ, үнэтэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ Сэлэнгын совхоз өөрын баян дүй дүршэлтэй болонхой. Мүнөөшье витаминтай тэжээл бэлэдхэлгээр аймаг соогоо түрүүлжэ ябана.

Д. ДЫЛГЫРОВ.

„САГААН АЛТАН" ТУШААГДАНА

Хаа хаанагүй хонидой ноохо хайшалалга дүүрэнтээшье һаань, колхоз, совхозууд мүнөө суглуулжа абаһан «сагаан алтаяа» Улаан-Үдын ноохо угаадаг фабрикада түлэг тушааажа байнхай.

Һүүлэй мэдээгээр тус фабрикада хамта 2805 тонно ноохон тушаагдаа. Гансашье манай республикын ажахынуудһаа бэшэ, мүн Эрхүүгэй, Шэтын областиин, Красноярска хизаарай, Тувын АССР-эй колхоз, совхозуудһаа ноохон горитой асарагдана. Жэшээнь, гансахан Шэтын областьһоо 3283 тонно ноохон ороод байна.

Һаяшаг республикымнай Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхоз бүхы 9.086 толгой томо хонидой, 1200 хурьгадай ноохо хайшалжа, хамта 205 центнер эрхим шанартай ноохо фабрикада оруулба. Ажахын зоотехник А. М. Коноваленкова энэ жэлдэ хонидой ноохо хайшалалгые шадамар бэрхээр эмхидхэжэ, эндэ бэрхэ хайшалагшад А. В. Баранова, Е. М. Максимова, М. И. Константинова гэгшэдые табижа хүдэлгөө. Энээнэйнь ашаар ноохон эрхим шанартайгаар хайшалагдаа.

Н. ХАЗАГАЕВ.

ХОРИИН АЙМАГТА

АЙМАГ СООГОО ТҮРҮҮЛБЭ

Үнгэрһэн хахад жэлэй турша соо үнеэн бүриһөө 1747 килограмм һү һааһан Үдын совхозой Баянголой гүүртын һаалишан Альфанур Газисова аймагай һаалишадай дунда түрүүлбэ.

Энэ һаалишан жэл соо 2500 килограмм һү һааха уялга абаһан юм.

ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭЭ

«Бурводстройн» нүүдэл колоннынхид үнгэрһэн хахад жэлэйнгээ түсэбые 135 процент дүүргэбэ. Түсэбөө үлүүлэн дүүргэлгэдэ үйлэдбэриин түрүүшүүл горитой хубитаяа оруулһан байна.

Бульдозерист Иван Горда, хүдэлмэришэн Алексей Дубинин, участогай техник Дондок Цырендоржиев, шофёр Павел Павлов болон бусад эршэ зоригтойгоор ажаллажа, даабаряа 130—150 процент дүүргэнэ.

Д. ДОРЖИЕВ.

НАБШАҺА НАМАА БЭЛЭДХЭНЭ

Хурамхаан нютагаар хура бороотой. Тиибэшье Хурамхаанай совхоз үбһөө сабшажа эхилээ юм. Мүнөө арбан дүрбэн звено нуга, талаяа сабшажа байна. Гансал шиниг нойгоной ехээр унаһанһаа хуряалга хойшолуулагдаба. Һаяын мэдээгээр 114 гектар сабшагдаа. Үбһэнэй хататар совхозой хүдэлмэришэд набшаһата тэжээл бэлэдхэжэ байна. Эдэ үдэрнүүдтэ зуу гаран центнер үнэтэ тэжээл бэлэдхэгдээ. Сэлмэг үдэрнүүдэй болохолоор түрүүшын һүринүүд болохо.

Мүрысөөнэй хүмүүжүүлхы үүргэ

ШАДАЛ МЭДҮҮЛЭН АЖАЛЛАХАДА...

Юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй түсэб, даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ манай совхозой хүдэлмэришэд оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан юм. Социалис мүрысөө зүбөөр эмхидхэхэ, ударидаха хэрэгтэ манай совхозой партийна организаци гол анхаралаа хандуулна. Юундэб гэхэдэ, имагтал зүбөөр эмхидхэгдэһэн мүрысөөнэй ашаар амжалта туйлагдана, арад зоной дундаһаа булаг шэнги бурьялан гарадаг эдэбхи үүсхэл энэл үедэ улам батажана. Манай совхоздо социалис мүрысөөн мүнөө жэлдэ муу бэшээр эмхидхэгдэһэн байгаа гэжэ ниимэ тоо, баримтанууд гэршэлнэ. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахад жэл соо 22.200 центнер һүн гүрэндэ худалдагдаһан байбал, мүнөө жэлэй тэрэл хугасаада 25.300 центнер һүн тушаагдаа. Тиихэдэ Дворецкэ һүн һаалиин фермын коллектив (фермые даагшань колхозой парткомой гэшүүн М. А. Хамуев) үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахад жэлэйхидэ орходоо 1.309 центнер һү ехээр гүрэндэ тушааба. Гүрэндэ шубуунай мяха тушааха түсэбөө үлүүлээбди. Байгша оной түрүүшын хахад жэлдэ гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө 811 центнерээр үлүүлһэн байнабди. Гэхэтэй хамта, гүрэндэ үндэгэ тушааха жэлэйнгээ түсэб дүүргээбди. Эдэ бүхы амжалтанууд социалис мүрысөөнэй ашаар туйлагдаа бшуу.

• Социалис мүрысөөнэй ямараар эмхидхэгдэһэн тухай эндэ хөөрэхэ хүсэлэнтэйб. Нэн түрүүшээр совхозой хүдэлмэришэдэй дунда ойлгуулалмжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, юһэдэхи табан жэлэй, тодорхойлхы жэлэй зорилгонууд тушаа манай агитаторнууд, политинформаторнууд — үзэл сурталай бүхы хүдэлмэрилэгшэд хөөрэһэн, КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгын дүлэтэ үгэнүүдые ажалшадта тайлбарилан тодорхойлһон байна. Социалис мүрысөөнэй гүрим баталан абаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулаабди. Ушар юуб гэхэдэ, энээнһээ урдахи жэлнүүдтэ социалис мүрысөөнэй гуримда оруулагдаһан зарим пунктнуудынь дүүргэгдэнгүй үлэдэг байгаа. Мүнөө тиимэ ушарай дайралдахагүйн түлөө оролдонобди. Жэшээлхэдэ, фермэдэ нэгэдэхи һуури эзэлһэн, социалис уялгаяа дүүргэһэн һаалишан 25 түхэриг мүнгэн шанда, отделени соогоо эрхимлэгшэ 30 түхэриг, совхоз соо түрүү һуури эзэлһэн һаалишан 35 түхэриг мүнгэн шанда һара бүриин дүнгөөр хүртэдэг байна. Тэрэ һаалишанда нэгэдэхи һуури эзэлһэн тухай диплом, дамжуулгын вымпел баярай оршон байдалда барюулагдадаг. Манай совхозой отделени бүридэ һаалишадай социалис мүрысөөнэй гурим ондо ондоо юм. Хэрбээ гурбадахи отделениин һаалишад жэлдээ үнеэн бүриһөө 3.000 килограмм һү һааха байгаа һаань, хоёрдохи отделениин һаалишад — 2.400, нэгэдэхи — 2.300 килограмм һү һааха уялгатай. Иимэ илгаа гаргахадаа үнеэдэй үүлтэр, ажалай эрхэ байдалые хараадаа абаһан ушар болоно ха юм. Отделени соогоо түрүү һуури эзэлһэн һаалишад «отделениин эрхим һаалишан» гэһэн нэрэ зэргэдэ, мүнгэн шанда хүртэдэг, тэдэнэй портредүүд клуб соо үлгэгдэдэг, нэрэ обогуудынь совхозой хүндэлэлэй дэбтэр соо бэшэгдэдэг байгаа.

Социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн нугаһашад мүнгэн шанда хүртэнэ. Тэрэнэй хүндэлэлдэ зорюулһан ажалай алдар солын туг үргэгдэдэг, гэр бүлэдэнь амаршалгын бэшэг эльгээгдэдэг, «совхозой эрхим шубуушан» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдодог, нэрэнь совхозой хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэдэг, фото-зурагынь совхозой Хүндэлэлэй самбарта няагдадаг.

Совхозой партийна комитет социалис мүрысөө ударидаха зуураа коммунистнуудые үйлэдбэри дээрэ хубаарилан табиха асуудалые шухала хэрэг гэжэ тоолодог байна. Энээн тушаа иимэ нэгэ жэшээ дурдая. Хоёр жэлэй саада тээ совхозой һү һаалиин дүрбэдэхи фермын коллективэй ажал хэрэгүүд өөдэгүйхэн байһан юм. Тиихэдэ партиин гэшүүн З. А. Курбатовае фермые даагшаар томилоо һэмди. Мүнөө тус фермын коллектив совхоз соогоо бэшэ, мүн аймаг дотороо эрхим фермэ гэжэ суурхана. Дүрбэдэхи фермын коллектив байгша оной май һарын дүнгөөр аймаг дотороо түрүү һуури эзэлээ. Тиихэдэ совхозой коммунистнууд фермые даагша З. А. Курбатовае совхозой парткомой гэшүүнээр һунгааһан. Социалис мүрысөөн гэшэмнай партийна организациин бусад ажал ябуулгатай нягта холбоотой юм гэжэ энэ жэшээ гэршэлжэ байна.

Ажалай амжалтанууд манай совхозой хүдэлмэришэдэй хүсөөр, оролдосото ажалаар туйлагдана. Һаалишад Н. А. Корытова, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Н. Н. Имеева, В. Н. Клеменищева, Т. Н. Селиванова, шубуушад Т. Ф. Хлыстова, А. П. Талецкая, Е. Н. Кузнецова болон бусадай нэрэнүүд аймаг дотороо мэдээжэ болоһоор үнинэй.

Совхозой хоёрдохи отделениин нугаһа үсхэбэрилдэг бригадые коммунист И. И. Гусев хүтэлбэрилдэг юм. Энэ нүхэрнай мүнөө 60 наһатай болобошье, хамтын ажалай түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа ябадаг хүн юм. Эрхим ажалайнгаа түлөө коммунист Гусев Ажалай Улаан Тугай орденоор, олон медальнуудаар шагнагдаһан байна. Иван Иннокентьевичэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллективтэ социалис мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Ушар тиимэһээ үйлэдбэриин түсэбүүд хододоо үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Байгша оной хахад жэлэй туршада тус бригадынхид 200 мянган нугаһа гүрэндэ тушаажа, түсэбөө мянгаад центнерээр үлүүлһэн байна. Тус бригадын 3-дахи ба 10-дахи бүлэгүүд бүхы нугаһадайнгаа тоо толгойе түсэбэй ёһоор 90 процентынь үсхэбэрилхэ аад, тус тустаа 94—96 процент болгожо шадаһан байна. Нугаһан бүхэнииe 1.800 грамм шэгнүүртэйгээр тушаахын орондо 2124 грамм шэгнүүртэй нугаһадые тушаагаа. Социалис мүрысөө бригада дотороо эмхидхэхэдээ, материальна ба моральна урмашуулгые зүбөөр хэрэглэһэнэй ашаар иимэ амжалтанууд туйлагдаа гэжэ тэмдэглэхэ байнабди.

Совхозой малшадай, механизаторнуудай, шубуушадай, барилгашадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэһээ гадна, совхозой отделенинүүд, бригаданууд, хүдэлмэришэдэй хоорондо мүрысөөн болодог байна. Энэ мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор совхозой ажалшадые урмашуулха гурим баталагданхай.

Кабанскын совхозой ажалшад байгша оной хахад жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэбэ. Гэбэшье, манай урда үшөөл ехэ зорилго табяатай байна. Гүрэндэ хүдөө ажахын продукци худалдаха юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөгөө ажалшадай дунда үргэн дэлисэтэйгээр ябуулха хүсэлэнтэйбди.

П. ФРОЛОВ,
Кабанскын аймагай Кабанскын совхозой парткомой секретарь.

Ажахынуудай мэргэжэлтэдэй анхаралда

ШАДАЖА БЭЛЭДХЭБЭЛ — ШАНАРТАЙ ТЭЖЭЭЛ

Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ, илангаяа силос, сенаж дараха технологиие хазагайруулһан дээрэһээнь зарим ажахынуудта бэлэдхэгдэһэн тэжээлынь шанараар муу, гутаһан, үжэһэн байдаг.

Үнгэрэгшэ жэлдэ республикын ветеринарно-бактериологическа лабораториин биохимиин таһагайхидай шалгажа үзэхэдэ, Улаан-Үдын аймагай «Авангард» колхоздо 790 тонно силосынь малда эдюулхэ аргагүйгөөр гутанхай гэжэ тодорүүлагдаа. Тэрээн соонь уксусна болон тоһоной кислота дан ехэ, аяар 75,6 процент болошоһон байгаа. Тиигэжэ үжэһэн силос гашуун үнэртэй, харалшаһан үнгэтэй, ехэнхи намаань үжэнхэй байдаг. Кабанскын совхоздо нёдондо Степной Дворец тосхоной фермэдэ 500 тонно гутаһан силос ухэрнүүдтэ эдюулэгдээ. Мүн иимэрхүү баримтанууд Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхоздо, Улаан-Үдын аймагай «Советская Россия» колхоздо, Кабанскын аймагай Байгалай совхоздо үзэгдэһэн байна.

Муугаар бэлэдхэһэн, бороо хурада ехээр сохюулжа норгоод үжөөһэн, гутааһан тэжээл эдихэдээ малынь үбдэдэг, ашаг шэмэеэшье татадаг байна бшуу. Илангаяа тугаллаха үнеэдтэ гутанхай тэжээл эдюулхэдэ түлынь үлбэр муу байдаг, шэшэнгир үбшэндэ нэрбэгдэдэг. Муу тэжээл эдиһэн эхынь һүнэй гашуун байһан дээрэһээ, нарай тугалнууд олоороо гарзалдаг гэжэ ветмэргэжэлтэдэй тоолодогынь буруу бэшэ.

Муу шанартайгаар дараһан сенаж, силостэ уксусна болон тоһоной кислота, альдегид гэхэ мэтэ бии болоно, тэжээлэй белогынь һалахадаа, малай шуһанда ороод, эхэ соо байһан тугалай бэе махабадые хорлоно ха юм. Тиигээд үлбэр муу түрөөд, эсэстээ гарзална бшуу. Үжэһэн, гутаһан сенаж, силос эдиһэн малай гансашье тугал, хурьгад үбшэлдэг бэшэ, мүн томо үхэр, хонидшье халтад гэхэдээ элдэб үбшэндэ нэрбэгдэдэг. Хэбэрэг болоно, һү шэмэеэ ехээр доошолуулна.

Сенаж, силос үбэлдөө нүхэндэ хадагалагдажа муудадаг бэшэ, харин тэжээл бэлэдхэгдэжэ байхадаа технологи, заабариниень хазагайрууулһан дээрэһээл гутадаг. Нэн түрүүн, адаглажа байхада, сенаж, силос дарахадаа тиимэ тэжээл бэлэдхэхэ нарин заабарине тоодоггүй, хайша хэрэгээр дарадаг ушар ажахынуудта үсөөн бэшэ дайралдана. **Хэнэйшье мэдэһээр, силос болгогдожо нүхэндэ хэгдэһэн тэжээл досоогоо һайнаар эһэжэ, микроорганизмтай болохо зэргэтэй. Тиимэһээ ургамал бүхэн лэ гэзэд һайн силос болохо шадахагүй. Илангаяа микроорганизмай бии болохо углеводуудаар элбэг ургамал силостэ дарагдаха ёһотой. Олон янзын ногоондо, обёосто, кукурузын ногоондо тиимэ бодосууд элбэг байдаг. Харин горохой, хүсы үбһэнэй, мүн бобово ургамалнуудай ногоон намаада тиимэ бодосуудынь бага юм. Тиимэһээ бобово ургамалай ногоое минил гансаарайнь силос болгон даража болохогүй, тэрээнтэй обёосой, кукурузын болон бусад залаата ургамалнуудай ногоо заатагүй холилсохо хэрэгтэй.**

Силос даража байха үедэ нүхэн соо хэгдэһэн хэршэмэл ногооной досоонь ферментативна болон микробиологическа хубилалта боложо, халаад, углекислогаз, уһан бии болоно, һүнэй кислота, спирт гэхэ мэтэ сугларна. Һүнэй гашуун кислотагай эһэхын тула силос дараха болзорые наринаар сахиха, дан ехэ нойтон ногоогоор силос дараха баатай болоо һаа, тэрээн дээрээ хэршэгдэһэн хуурай һолоомо, мэхиинэ нэмэлсэхэ шухала. Энээнэй ашаар ургамалай һайн шэмэ доошоо гоожожо үгы болохогүй, силосай ногоон, һолоомыншье шанарынь һайн болодог юм.

Силостэ дарагдаха ногооной ехэ нойтон байгаа һаань, 5—6 сантиметрһээ богони бэшээр хэршэхэ хэрэгтэй. Энээнэй ашаар шэмэтэй шүүһэниинь үгы болохогүй байна. Тиигэбэшье богонишогоор, 3—5 сантиметрһээ ута бэшээр хэршэгдэһэн ногоон һайнаар, хиигүйгөөр нягтаруулан дарагдадаг юм. Силосэй ногоон соо хии агаар (кислород) ороол һаа, досооһоо үжэдэг, муудадаг. Олонхи ажахынууд силос дарахадаа энээндэ анхарал хандуулдаггүйнь гэмшэлтэй. Тиимэһээ силосэй ногоо ёһоор нягтаруулан дарангүй, дээрэһээнь муугаар хүшажа бэлэдхэһэн тэжээл абаһаар лэ гутаха бшуу. **Полиэтиленовэ плёнкоор хүшахада һайн. Тэрээн дээгүүрээ һолоомо дэбдеэд, удаань 15—20 сантиметр зузаан шорой хаяха байна. Иигэжэ хии орохогүйгөөр хүшагдаһан силос 1—1,5 һара соо досоогоо эһэжэ, һайн шанартай тэжээл болодог. Шулуугаар ханалһан, доогуураа уйтаруулан татаһан нүхэндэ силос дарабал, трактораар нягтаруулхада зохид. Мүн ногоониинь өөрөөшье һайса нягтардаг юм.**

Силосые миил газар дээрэ адхаад гү, али шулуугаар ханалагдаагүй нүхэндэ хэжэ дарахада, шанарынь һураггүй муу байдаг. Тэрээнһээ гадна, силосэй ногоое трактораар гэшхүүлэн даруулхада досоонь шорой, шабар ехэ орошодог, тэрэнһээ болоожо, шанарынь баһал муудадаг. Тиимэһээ нүхэндэ шорой оруулхагүйе оролдохо шухала.

Нүхэндэ хэгдэһэн тэжээлэй хэр һайн шанартай болоһые ходо ветбаклабораториин биохимиин таһагта шалгуулжа байха ёһотой. Һайн шанартай силос ногоон зандаа аад, бага хүрилһэн, үгышье һаа, шарабтар ногоон байдаг. Гуташаһан тэжээлэй үнгэнь хара хүрин болонхой байха. Һайн шанартай силос хоншуухан үрэ жэмэсэй үнэртэй, һаяхан пеэшэн сооһоо гаргаһан хилээмэнэй, эһээһэн талханай үнэртэй байха зэргэтэй. Эрхим шанартай силосэй ногоондо кислотань 0,76—1,7 процент байха, тэрээндэ 44—72 хүрэтэр процент һүнэй кислота, харин тоһоной кислота оройдоошье байха ёһогүй.

Ажахынуудта бэлэдхэгдэһэн силосые шалгажа үзэхэдэ ехэнхинь шэмэтэ бодос — протейнээр дутамаг байна. Зарим колхоз, совхозууд тэрэниие протеин элбэгтэй болгохын тула силостэ дарагдаха кукурузые горохтой, мүн наран сэсэгые горохтой холижо таридаг дүй дүршэлтэй. Гэбэшье диилэнхидэа силос болгохын тула кукурузые обёостой гү, али наран сэсэгтэй холижо таридаг гэшэ. Иимэ силос хэзээшье протейнээр багашаг байдаг. **Силосэй шэмэтэ бодосые ехэ болгохын тула тэрэниие дарахадаа гү, али малда эдюулхын урда азодтой зүйл холилсоходо һайн. Илангаяа мочевинэ гү, али аммиагай уһа сүршэхэ хэрэгтэй. Силосэй тонно бүхэндэ 5 килограмм мочевинэ гү, али 25 процентын аммиагтай уһа 12 килограмм тухай холилсохо юм. Тэрэниие уһанда худхаад, силос дээгүүрээ сүршэхэ ёһотой. Энээнэй ашаар тэжээл протеин, белок, каротин гэхэ мэтэ зүйлнүүдээр элбэг болоно.**

Хэрбээ ажахыда азодтой минеральна зүйлэй үгы байгаа һаань, силос малда эдюулхынгээ урда дабһалхада өөрэгүй.

Таарамжатай болзорыень сахидаггүй дээрэһээнь силосэй шанар муудана. Силосэй ногоо бага багаар хэжэ, нэгэ нүхэ аяар 10 гаран хоногто дүүргэнгүй задагай байлгахада, досоонь агаар орожо, досоогоо ехээр халаад, һүүлдэ үжэнэ, буритана ха юм. Хэршье ехэ нүхые 3—5 хоногһоо удаан болгонгүй дүүргэхэ ёһотой. Тиигэжэ шадаад байбал, силостэ дарагдаһан ногоон досооһоо дан ехээр халахагүй, элдэб муу микробууд бии болохогүй байна.

Хэршэмэл ногоон 65—70 процент шиигтэй байхадаал һайн силос болодог. Тэрээн соо һүнэй гашуун бактери түргэн бии болоно. Энээнһээ нүхэн соо хэгдэһэн ногооe һайнаар нягтаруулан дараха хэрэгтэй. Мүн ногоониинь зохидоор хэршэгдэһэн, ургамалай нойтониинь нормо соогоо байха ёһотой.

Һүүлэй жэлнүүдтэ кол[illegible] совхозууд сенаж ехээр [illegible] радаг болонхой. Тии[illegible]шье энэ тэжээл зүбөөр [illegible]лэдхэхэ заабари, техн[illegible]гинь олохон ушарта, ё[illegible] сахигдадаггүй. Түрүүн н[illegible] сабшаад, наранда хэбтү[illegible] һүүрээгээд, нойтыень 45-[illegible] процент болотор хатаа[illegible]таад хуряажа, нүхэндэ [illegible] дээрэһээнь нягтаруулан [illegible]рахада һайн сенаж боло[illegible].

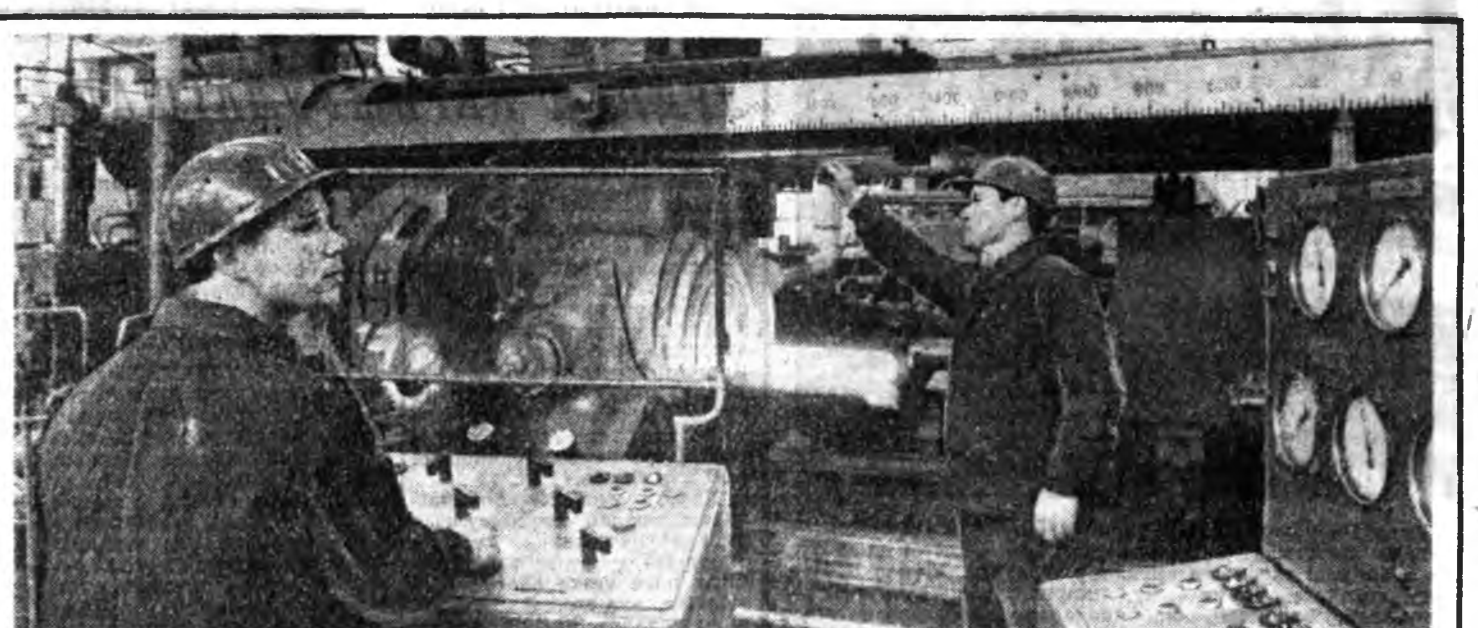
Иигэжэ хатаан татаад [illegible]рахада шиг нойто һай[illegible]ридаг, ургамал ногоон [illegible]шыжа, өөрөө досооһоо [illegible]жа эхилдэг. Сенажай [illegible]ха шалтагаан имагтал [illegible] талгаһаа болодог. Тии[illegible]гүйнь тула нүхэндэ х[illegible] ногоогоо дээрэһээнь нягт[illegible] хиигүй болотор дараха [illegible]рэгтэй. Хэрбээ бобово [illegible]малнүудые силос болгохо[illegible]гагүйшье һаань, тэрэние[illegible]наж болгон дарахада э[illegible] тэжээл болодог. Үнэ[illegible] ямаршье ургамалай но[illegible]гоор сенаж дарахада [illegible]гүй юм.

Түрүүн сабшалангай н[illegible] гү, али таримал ургама[illegible] сабшаад, тусхай плющ[illegible] машина хэрэглэн, үлүү [illegible] нойтыень шахажа гарг[illegible] үгышье һаа, наранда [illegible] түүлжэ һүүрээхэ, нарш[illegible]гаха ёһотой. Тэрэнээ т[illegible]жа баал болгоод, тусхай [illegible] шинаар хэршэжэ, автом[illegible]нада гү, али тракторай [illegible] гэдэ ашажа, хадагалха [illegible] траншейдэ зөөхэ ба[illegible] Асарһан ногоое адхаад, [illegible]дэ трактораар нягтару[illegible] дараха, нүхэе дүүр[illegible] хиигүйгөөр, һайнаар х[illegible]ха ёһотой.

Сенажда дарагдаха но[illegible] сэсэглэхэһээнь урда х[illegible]жа абаха шухала. Юуб [illegible]дэ, энэл үедэ ногоон ш[illegible] бодосуудаар элбэг ба[illegible] бшуу. Тэрэниие үглөө[illegible] эртэ сабшаад хатаахада [illegible] шиг нойтонниншье т[illegible] үгы болохо байна. Са[illegible]һан ногоое 2—3 час соо[illegible] дээрэнь хэбтүүлжэ һүү[illegible]гээд, һүүлдэнь урбу[illegible] байгаад хатааха ёһотой. [illegible]хы ногоонойнь 45—55 [illegible] центһээ ехэ бэшэ шин[illegible] болоходонь, 3—5 сантим[illegible]һээ ута бэшээр хэршэх[illegible] Сенажые ханалага[illegible] траншейдэ хэжэ дараад, [illegible]рэһээнь һая сабшагдаһан [illegible]тон ногоогоор 0,5—0,8 [illegible] зузаанаар хүшаха хэрэг[illegible] Тэрээн дээгүүрээ поли[illegible] плёнкоор гү, али ондо[illegible] хии табихагүй юумээр [illegible]шаад, дээрэһээнь хюро[illegible] хибдэһэ, һолоомо ха[illegible] 10—15 сантиметр шо[illegible] адхаха. Долоо—арбан [illegible] үнгэрөөд байхада, тэрэ[illegible]наж малда эдюулхээр б[illegible]хо зэргэтэй. Һайнаар да[illegible]даһан сенаж үнгөөрөө [illegible] нойтобор һая хатааг[illegible] үбһэншүү, хоншуухан [illegible]тэй байха ёһотой. Ногоо[illegible]наж болгон дарахада с[illegible]хэһэн, миил үбһэн бол[illegible] хатааһанда орходоо ша[illegible] бодосуудынь һураггүй [illegible]гаар гээгдэдэг. Тэрэ[illegible] дараха технологи багах[illegible] хазагайруулбал, шана[illegible] муудадаг юм. Юуб гэ[illegible] сенаж органическа кисл[illegible]нуудаар бага, забааншаг[illegible] татай тэжээл шуу. Х[illegible] тэрээн соо саахар, ам[illegible] кислота, щёлочой зүйл[illegible] элбэг байха ушартай. Нү[illegible]дэ дарагдаһан сенажай [illegible]гоондо 5 процентһээ д[illegible] тоһоной кислота байгаа[illegible] муу шанартай гэжэ то[illegible]дохо болоно.

Байгша ондо силос, се[illegible] дарахадаа үнгэрһэн жэ[illegible] алдуу дутагдалнуудые [illegible]тажа яашье болохогүй. [illegible]хы заабариин ёһоор, эд[illegible] шанартайгаар болбосору[illegible]даһан тэжээл адууһа мал[illegible] бардам хүрэхөөр бэлэдх[illegible] мяха, һүн, нооһон ехэ а[illegible]ха, тугал, хурьгадшье б[illegible] түлжүүлэгдэхэ болоно б[illegible].

Н. ЛОПАТИН[illegible],
Буряадай хүдөө ажах[illegible] институтай профессо[illegible] хүдөө ажахын эрдэм[illegible] доктор[illegible].

УДМУРТСКА АССР. Ижевскэ металлургическа заводто тон нарин нягтаар бүтээгдэхэ булад фасонно профильнуудые бэлдэхэ технологи орон дотор түрүүшынхеэ зохёогдожо, тэдээниие бүтээн гаргалга эхилһэн юм. Зарим нэгэ фасонно профильнууд энээнһээ түрүүн капиталис оронуудһаа худалдан абтадаг байгаа. Иимэ зүйлнүүдые хэрэглэлгэ машина бүтээлгын промышленностьда тон ехэ ашагтай: металл хэрэглэлгын ашаг үрэ хэдэн дахинаар дээшэлхэ, мүн детальнуудые бэлдэлгын технологи нилээд бэлэн боложо үгэхэ, металл отолдог станогууд, үйлэдбэриин талмайнууд сүлөө гараха, ажалай бүтээсэ, үйлэдбэриин культура дээшэлхэ, отолдог инструментнүүд багаар гаргашалагдадаг болохо байна.

Нарин зүб булад фасонно профильнуудые Эсэгэ ороондоо үйлэдбэрилдэг болохо хэрэгтэ, тэдээниие бүтээлгын ашаг үрэ ехэтэй технологи болон түхеэрэлгэ зохёолгодо хабаадалсаһан Ижевскэ бүлэг металлургнууд 1974 ондо наука болон техникын талаар СССР-эй Гүрэнэй шан олголгодо зууршалагдаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: булад фасонно профильнуудые бүтээдэг цехтэ. Оператор А. Терехов (зүүн гарһаа), участогай бригадир З. Зигангиров фасонно профильнуудые хэбтэ сохижо байна.

ТАСС-ай фотохроника.

КПСС-эй райкомуудһаа мэдээсэнэ

ЭЭЛЖЭЭТЭ СЕМИНАР ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

КПСС-эй Яруунын райкомой актова зал соо аймагай ажахынуудай, промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай партийна организацинуудай секретарьнар сугларжа, ээлжээтэ семинараа үнгэргэбэ.

«Гүрэнэй түсэб болон абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхыень ажалшадые зоригжуулха талаар аймагай партийна организацинуудай ябуулха эмхидхэхы хүдэлмэри тухай» гэһэн асуудалаар аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. А. Жданов элидхэл хээ. Тэрэ элдэб жэшээнүүдые баримталан дурдажа, түрүү зэргэдэ ябаһан ажахынуудай дүй дүршэл согсолон харуулһан байна.

КПСС-эй райкомой секретарь И. Е. Карбанов партийна документнүүдые һэлгэлгын үрэ дүнгүүд тухай онсолон тогтобо. Энэ шухала кампаниин удха шанарые тоб гэмэ эли болгон харуулха зуураа, элидхэлшэ бии байгаа дутуу дунданууда мүн лэ дурдаба.

КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша Л. Г. Минеев «Хүтэлбэрилхы кадрнуудые шэлэн олохо, хубаарилан табиха, хүмүүжүүлхэ хэрэг — партийна организацинуудай хүдэлмэриин гол үндэһэн» гэһэн асуудалаар тон һонирхолтой элидхэл хэбэ. Нүхэр Минеев тус асуудалай юундэ иимэ шухала байһаниие жэшээлэн харуулаад, энэ талаар аймаг дотор ябуулагдажа байһан хүдэлмэриин онол аргануудые согсолон гуримшуулжа, секретарьнарай анхаралда табяа.

«Лекционно, ойлгуулалмжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд саг үргэлжэ хабаадалсаха нангин уялгатай» гэһэн асуудалаар партиин райкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагша Г. И. Яньков элидхэбэ.

Семинарай үзэмжэдэ табигдаһан асуудалнуудай тон һонирхолтой, туһатай байһаниинь эли. Тиимэһээ секретарьнар дүй дүршэлөө андалдажа, тус асуудалнуудые ямараар шиидхэдэг байһанаа хөөрөө.

Нарһатын совхозой парткомой секретарь П. Г. Виноградов, «Юбилейный» совхозой партийна организациин секретарь И. В. Торгашин, Удино-Витимскэ экспедициин партийна организациин секретарь А. А. Крутиков, «Победа» колхозой партбюрогой секретарь А. Ц Сультимов болон бусад үгэ хэлэжэ, иимэ семинарнуудай ашa туһые үндэрөөр сэгнээ.

ШУХАЛА АСУУДАЛ

КПСС-эй Хэжэнгын райком ээлжээтэ бюрогойнгоо заседани дээрэ «Аймаг доторхи автомобильна харгынуудай ямар байдалтай байһан тухай, тэдэниие саашадань һайжаруулха талаар абтаха хэмжээнүүд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Тус аймагай харгынуудые һайн гэжэ хэлэхын аргагүй. Тиимэһээ энэ асуудалай бюрогой үзэмжэдэ табигдаһаниинь тон зүб. Сагай эрилтэ иимэ байна ха юм.

Гол асуудалаар 2.636-дахи ПДУ-гай начальник С. П. Курикалов элидхэл хээ. Удаань бюрогой гэшүүд һанамжануудаа андалдаба.

Бюро хэлсэгдэһэн асуудалаараа тогтоол баталан абаа.

П. МОЛОДЦОВ,
КПСС-эй райкомой таһагые даагша.

Балдан-Нима Гомбожапов 1965 онһоо хойшо Борьёогой совхоздо хонишоноор хүдэлнэ. Мүнөө энэ нүхэр республикынгаа эрхим хонишодой тоодо оронхой. Арбаад жэлэй туршада 100 эхэ хониншbүриһөө зууһаа дээшэ хурьга абажа ябана. Энэ жэлдэ 100 эхэ хониһоо 130 хурьга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү хонишон Б-Н. Гомбожапов.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Табан жэлэй түрүүшүүл

ГУШАН ДҮРБЭН ЖЭЛДЭ ЗАГАҺАШАНААР

Юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө эршэ зоригтойгоор хүдэлжэ байдаг ажалай баатарнууд Хойто-Байгалай аймагташье үсөөн бэшэ бии.

Тэдэнэй зариман тухай — Нижне-Ангарскын загаһанай заводой бригадир Алексей Игнатьевич Болдаковой ажал хүдэлмэри тухай, тэрээнэй даадаг бригадынхид тухай халта дурдамаар байна. Алексей Игнатьевич загаһанай промышленностьда хүдэлжэ эхилһээр 34 жэл болонхой. Тэрээнэйнгээ 14 жэлые загаһашадай бригадые ударидаха ажалда зорюулаа. Нүхэр Болдаков энэ үе соо бэрхэ эмхидхэгшэ, загаһа барилгын онол аргануудые һайн мэдэхэ байһанаа харуулаа.

Алексей Игнатьевичай хүтэлбэрилдэг бригада даалгабарита түсэбүүдээ, социалис уялгануудаа саг үргэлжэ дүүргэжэ, үлүүлэн дүүргэжэ байдаг. Энэ бригада 7-дохи, 8-дахи табан жэлнүүдэйнгээ түсэбые 160—133 процент дүүргээд, юһэдэхи табан жэлэйнгээ гурбан жэлэй түсэбые 113,4 процент дүүргэжэ шадаа.

Бригадын гэшүүдэй бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлдэг гол нюусань ажалай эмхидэл болоно. А. И. Болдаков ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, загаһа бариха зэр зэмсэгээ һайнаар ашаглаха асуудалда гол анхаралаа хандуулжа байдаг. Гадна, гол мүрэнүүд болон сөөрэмүүдтэ бии байһан загаһануудые бэдэрэн олдүүлжэ, ажал һайнаар эмхидхэгдэнхэй.

Энээнэй ашаар нүхэр Болдаковой даадаг бригадынхид үбэлэй сагта Дээдэ-Ангар, Кичера гэжэ голнуудта загаһа губшуурдана. Бригадын гэшүүд үбэлэй сагта 3—4 хүнһөө бүридэһэн жэжэ звенонууд боложо хубаардаг байна. Тэрэниие Тунали, Сикель гэжэ газарнуудта хаража болохо юм. Бригадын гэшүүд үбэлэй сагта загаһа губшуурдаха газараа улам үргэдхэжэ, 70 гаран губшуур, хэдэн арбаад гүльмэ табидаг байна. Бригадын гэшүүд энэ жэлэйнгээ зунай сезондо мүн лэ һайнаар бэлдээ. Губшуур хаягшад июль һарын эхинһээ жэжэ загаһа барихаар гараа.

Загаһашадай түрүү коллективэй ажалайнь журам һайнаар сахигдана. Эндэхи загаһашадай зариманиинь: И. Н. Матвеев, А. Г. Капустин, А. В. Пономарчук болон бусад загаһашанаар олон жэлдэ хүдэлжэ, ажалай ехэ дүршэлтэй болоһон байна.

Загаһашадай һуралсалда Алексей Игнатьевич гол анхаралаа табижа байдаг. Бригадаа ажахын тоосоондо оруулха, бии байһан техникэ, загаһа бариха хэрэгсэлнүүдые зүбөөр ашаглаха асуудалда мүн лэ горитой анхарал хандуулна.

Баригдаһан загаһанай өөрын үнэ сэн хямдаруулхын түлөө бригадын гэшүүд саг үргэлжэ тэмсэнэ. Тиихэтэеэ хамта һайн шанартай загаһа гүрэндэ тушааха асуудалда гол анхарал хандуулагдана. Далай дээрэ баригдаһан загаһа тушаан абалгын пунктда оруулагдангүйгөөр сэхэ заводто тушаагдадаг болоо. Энэ асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ бригадир ехэ үүргэ дүүргэһэн байна.

Бригадын ажахын тоосоондо оруулагдаһанай һүүлээр гэшүүдэйнь урма хэшээл улам дээшэлээ.

Коммунис ажалай бригадын нэрэ хүндэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн загаһашадай дунда үргэнөөр дэлгэржэ, иимэ [illegible]дэтэ нэрэ зэргэ нүхэр Болдаковой даадаг бригадын[illegible] эгээн түрүүн олгогдоо.

Эрхим эмхидхэгшэ А. Болдаков загаһанай промышленностьда олон жэл хүдэл[illegible] һайн амжалта туйлаһа[illegible]гаа түлөө Ажалай Улаан Тугай, Ленинэй орденуудаар [illegible]нагдаһан байна.

Нүхэр Болдаковой хүтэлбэрилдэг бригадынхид загаһа бариха арга боломжын хэды[illegible]гашье һаань, хахад жэлэй даабарине 102,8 про[illegible] дүүргээ.

Д. АНГАРО[illegible],
хүдөө бэшэгш[illegible].

ХОЛЫН МАЛШАДТАЙ ХОЛБООМНАЙ ЕХЭ

Мүнөө аймагтамнай 388 гүүртэ, фермэ, отаранууд тоологдоно, тэндэ дүрбэ мянга гаран хүн хүдэлжэ байна.

Адуу мал дээрэ хүдэлхэ гэшэ хүндэ, харюусалгатай гэжэ бидэнэр, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд, hайса мэдэнэбди. Тиимэhээ малшадай эрилтэ, гуйлта гүйсэд хангахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулдаг гээшэбди.

Аймагаймнай малшад абаhан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ гэжэ оролдоно, ажалдаа амжалта туйлажа байна. Адууhа малай продуктнуудые ехээр абаха, гүрэндэ худалдаха талаар 1974 оной түрүүшын хахадай туршада республикымнай аймагуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгөөр манай аймаг хоёрдохи hуури эзэлээ.

Аймагайнгаа малшадай амжалтаар бидэнэр ехэ баярлажа, омогорхожо байдагбди.

Мал ажал дээрэ хүдэлдэг хүнүүдые худалдаа наймаагаар гүйсэд хангаха асуудал тэдэнгээ зунай сагта хүндэ-гэр болодог. Ехэнхи фермэ, гүүртэ, отаранууд хаа-яагүй таража, зунайнгаа байрада гаршадаг. Зарим малшад гэр бүлэеэ, үхибүүдээ абаад колхоз, совхозойнгоо түб тосхонhоо 50—70 километр холо ябашадаг гээшэ.

Холын гүүртэ, отарада байhан малшад hуурин, тосхонуудта ходо ерэжэ, магазинhаа хэрэгтэй эд бараа эдеэ хоол абаашажа байха аргагүй байдаг. Тиимэhээ тэдэниие түрүүшын хэрэгсэлэй юумээр таhалгаряагүйгөөр хангажа байха гээшэ худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай шухала зорилго болодог.

Зунай байрада байhан малшадта мүнөө 11 автолавка худалдаа наймаанай зүйлнүүдые зөөнэ. Автолавкануудай малшад дээгүүр ябаха график табигдаа юм. Графигай ёhoop автолавка 5-7 хоноод лэ нэгэ ерэнэ. Энэмнай үсөөн лэ гээшэ. Адагынь неделидээ хоёр-гурба дахин ябаа haa, hайн байгаа. Харгы замынь холо аад, муу, автомашинануудай үшөөл үсөөн дээрэhээ иимэ болоно.

Малшадые худалдаа наймаагаар hайнаар хангахын түлөө автолавкануудта хүдэлжэ байгаа наймаалагшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Тиимэhээ бүхы автолавканууд түсэб уялгаяа hара бүхэндэ дүүргэжэ, үлүүлэн дүүргэжэ байдаг. Жэшээлхэдэ, энэ жэлэй таба hарын туршада тэдэнэр малшадта 257,7 мянган түхэригэй эд бараа, эдеэ хоол худалдаха түсэбтэй байгаад, 258,9 мянган түхэригэй юумэ худалдажа, түсэбөө 100,5 процентээр дүүргээ юм.

Автолавкашадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Нарhатын совхозой малшад дээгүүр ябадаг автолавкын наймаалагша Цыден-Дамба Доржиев түрүүлжэ ябана. Тэрэ hара бүриингөө түсэб 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Ц-Д. Доржиев графигайнгаа ёhoop малшадта ерэдэг, хэрэгтэй эд бараа, эдеэ хоол асардаг, дахин ерэхэдээ юу асархаяа малшадhаа захяа абадаг. Эрхим hайнаар ажалладаг наймаалагша Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа юм.

Тиихэдэ тус совхозоор ябадаг автолавкын наймаалагша Алексей Березовский баhал ажал хүдэлмэридөө харюусалгатайгаар хандадаг. Таба hарынгаа түсэб нүхэр Березовский 168,2 процент дүүргээ.

Энэ жэлэй таба hарын туршада аймагаймнай малшад ганса автолавкануудhаа 35 холодильник, 8 мотоцикл, 115 мянган түхэригэй эд бараа, 1,5 мянган түхэригэй элдэб янзын ковер, 22 мянган түхэригэй арhан гутал, 86 тонно талха, 2,1 тонно оохэ, тоhо 9,1 тонно загаhа болон бусад зүйлнүүдые худалдажа абаа.

Гэбэшье, малшадые худалдаа наймаагаар хангаха талаар үшөөл дутуу дунданууд үзэгдэнэ. Мүнөө үеымнай хүдөө ажалшадай эрилтэ городойхидтойл адли болонхой. Тиимэhээ малшадые холодильник, мотоцикл, сепаратор, ковёр, гоё hайхан шаажан амhарта болон бусад эд бараагаар гүйсэд хангажа шаданагүйбди.

Ажал хүдэлмэридөө байгаа дутуу дунднуудые усадхажа, ажалша бэрхэ адуушад, малшадайнгаа эрилтэ гүйсэд хангахын тула манай райпотребсоюзай бүхы хүдэлмэрилэгшэд шармайн оролдожо байнад.

Н. ЖАМСУЕВ,
Яруунын аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ.

СЭЛЭНГЫН аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ 1.618 центнер ноохо тушааха түсэбөө 112 центнерээр үлүүлээ. Мүнөө бэлэдхэлэй пунктда ноохо тушаана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Жолоошод (зүүн гарhаа) В. Цыренов, тоо бүридхэгшэ Б. Ринчинов, О. Бадмаев эгешэд замдаа.

К. ГАБАЕВАЙ фото.

ТАНИЛСАГТЫ: «САЛЮТ-3»

«Салют-3» гэжэ замбуулинай станциие бүтээн гаргаhан предприятида тэрээндэл адли үшөө нэгэ станци бии юм. Ерээдүйн космонавтнууд — инженер-туршагшад замбуулинда ниидэжэ ябагша «Салют - 3» станциин бэелүүлжэ байhан тон шухала даабаринуудые тиимэ станци дээрэ туршан гүйсэдхэдэг.

«Салют-3» гэжэ станциин ерээдүйн космонавтнууд Павел Попович, Юрий Артюхин гэгшэдэй тиимэ туршалга гаража байха үедэнь, «Салют-14» станциин ниидэхэhээ хэдэн хоног урид, тэндэ ороо hэмди.

— Станци тухай юун гэжэ хэлэхэ байнат?

— Ёhoopхон лэ машина даа,— гэжэ Павел Попович харюусаба.

— Ондоо сэгнэлтэ, үгэжэ шадахагүй байнаб.— гээд Юрий Артюхин нэмэбэ.

...Мүнөө үеын авиазаводой эбсаралгын цех шэнги ехэ корпусуудай нэгэн соо тиимэ станцинь байдаг. Бүхы корпусой ута руунь бэшэгдэhэн: «Салют-3 . СССР» гэhэн үзэгүүд, замбуулин шэнжэлэлгын үе сагай гэршэ болого түрүүшын хэмэл одоной макет харагдана.

— Зай. хэр бэ? — гэhэн асуудалтайгаар бидэндэ инженер хандаба. Иимэ асари томо юумые замбуулинда гаргахын, тэрэнэй дабшалтые түргэдхэхын тула хэды ехэ хүсэн хэрэгтэй гээшэб?

— Угаа ехэ ааб даа, — гэжэ инженер харюусаба. — Түрүүшын «Восток» гэжэ онгосо оройдоо табан тонно болодог hэмнай. Түлхин гарагша ракетын двигательнүүдэй бүхы хүсэниинь тиихэдэ 20 миллион мориной хүсэнтэй тэн байhан юм.

— «Салют» хэды тонно болодог бэ?

«Салют» — «Союз» системын бүхы шэгнүүр 25 тонно үлүүтэй болодог гэжэ мэргэжэлтэд бидэндэ мэдээсээ. Тэрэнэй утань 21 метрhээ үлэдэг, харин бүхы системын хэмжээн 100 шахуу кубическа метр болоно.

Энэмнай замбуулинай ехэ, уужам «гэр» гэхээр.

— Мүнөө Газарые тойроhон замбуулинай замаар «Союз-3 онгосын экипаж замбуулинай тиимэ уужам «гэр» соо бэлэдхэлээ гараhан байха. — гэжэ инженер тайлбарилба.

Газарые тойродог замбуулинай онгосо ондо ондоо диаметртэй хэдэ хэдэн цилиндрнүүдhээ бүридэдэг, зарим талаараа зэрсэгэй түхэлтэй: тэрэнэй дали — панельнүүд хоёр тээшээ арбайгаад, ниидэжэ ябахадаа хүзүүгээ урагшань татаhан шубуунай түхэлтэй байдаг. Космонавт Павел Попович тэрэниие «hайхан лэ бүтээл» гэжэ магтан нэрлээ hэн.

Иимэ ехэ гэр соогоо «мебель» табиха, «дулаасуулха», «гэрэлтүүлхэ» хэрэгтэй гэхэ мэтээр хүхилдэн байжа хөөрэлдөө hэмди.

«Салют» станциие шубуутай жэшэжэ байхыемнай инженер дуулаад. миhэд гэбэ. Инженерэйхеэр хадаа энэнь документдээ ямар нэгэ поэмэргой юрын бүтээл байгаа ха.

— Элшэ хүсэн тухайнь асуугаа гүт? Станци өөрын «Днепрогэстэй» юм. Жэшээлэн хэлэбэл, шубуунай дали жэгүүрнүүд гээшэнь наранай батарейн шэнэ түхэлэй панельнүүд болоно гэжэ инженер хэлээдхибэ. Тэдэнь наранай элшые тодожо абаад, тэрэниие тусхай түхеэрэлгээр электрын элшэ хүсэн болгодог. Наранай элшэ иимэ станциинешье дулаасуулна.

— Наранай батарейнүүд электрын элшэ хүсэ хэр ехээр үйлэдбэрилдэг бэ?

Тэрэнэй хүсэн хэдэн зуугаад приборнуудые, агрегадуудые хангаха шадалтай. Наранай батарейнүүдhээ хүсэ «абадаг» ехэ ехэ аккумуляторнууд тус станци дээрэ тодхогдонхой.

«Салют-3» станциин газаа талада наранай батарейнүүдhээ гадна, приборнууд ба антеннэнүүдэй бии байхые ажаглаа hэмди.

— Өөдөө дэгдэн гараха үедэнь тэдэ хэрэгсэлнүүд эбдэршэдэггүй юм гү?

— Станциин газаа талада харагдажа байhан бүхы юумэнүүд тэрэнэй дэгдэн гарахын урдахана онсо аргаар корпустаа няалдадаг юм. Тэрээн дээрэ тусхай мүнсэгэр хабhанууд хадагдаад. атмосферын үдхэн агаар соогуур түлхин гарагша ракетын дабшаха үедэ газаа талын приборнууд эбдэрсэгүй болодог байна.

Станци соо орожо хараха саг болобо. Даб дээрэ гуталаа тайлаад, багахан түмэр дамжуураар түхэреэн люк соонь. тэндэhээ станци худар оробобди. Станциин хананууд, мебель зөөлэн пластикаар орёогдонхой. Инженер-методистын заабари хүлеэгээд байнабди.

— «Союз-14» «Салют-3» хоёр залгагдаба гээшэ гээд hанагты. Таанад, космонавтнууд шэнгеэр, хоёр аппарадай агаар орохогүйгөөр холболдоhые шалгаад, замбуулинай станци худар орохот. Космонавтын креслэ энэ байна. Тэрэнэй урдань бүхы таhалга соо — ехэ самолёдууд — лайнернуудай панельнүүдэй түхэл маягтай уташаг панель харагдаба. Тэрээн дээрэ командын-дохёогой оньhон түхеэрэлгэ. Энэнь хэдэн зуугаад захиралтын дүүргэлтые шалгаха хаба шадалтай. Эндэ шалгалтын-мэдээсэлэй (контрольно-информационно) табло бии. Электрын элшэ хүсөөр хангалга, ажамидарал хангалгые «хинан хаража» байдаг оньhонууд ба приборнуудай хүдэлсые энээнэй туhаламжаар космонавт сэгнэхэ аргатай.

«Восток», «Восход», «Союз» онгосонуудта байдаг глобусуудтал адли глобус харабабди.

«Салют-3» станциин мүнөө Газар дэлхэйн ямар түби дээгүүр ниидэжэ ябаhые иимэ глобус тодорхойлхо зорилготой.

— Глобус дээрэхи хэрээhэлүүлэгдэhэн лини юу харуулнаб?

— Замбуулинай замда станциин ушар шэглэлтэйгээр ябаhые.

— Энэнь баhа юуб?

— Эдэ тоонууд станци соохи байдал, агаар гэхэ мэтые харуулна. Энээниие экипаж дуратай тээшээ хубилгажа болохо юм.

— Энээхэн юун барюул гээшэб?

— Станциие жолоодохо барюул. Энэнь станци дээрэхи реактивна двигательнүүдые хүдэлгэжэ, станцияа Наран, Газар, одо мүшэд тээшэ харуулха аргатай. Научна туршалгануудые дүүргэхэдэ. зүг шэглэлыень хубилган жолоодохоло мүн лэ хэрэгтэй юм.

«Салют» дээрэхи олон юумэн шэнэ, юрэ бусын, гайхалтайл даа.

А. РОМАНОВ.
(ТАСС).

ЭМШЭД—МАЛШАДТА

Арад зоной элүүр энхые хамгаалагшадай урда ехэ зорилгонууд табигданхай. Ажалшадта элдэб түхэлэй туhаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ медицинын хүдэлмэрилэгшэд гол анхаралаа табидаг, тэдэнэй дунда элдэб үбшэнhөө hэргылхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг гээшэ. Түсэбтэ юhэдэхи табан жэлэй туршада хүдөөгэй ажалшадта медицинскэ туhаламжа үзүүлхэ хүдэлмэри эрид дээшэлүүлэгдэхэ юм.

Урдаа табиhан зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэхын тула республикымнай элүүрые хамгаалгын министерствын, аптекэнүүдэй управлениин хүдэлмэрилэгшэд ехэ хүдэлмэри ябуулна гэжэ эндэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Республикымнай хүдөө нютагуудта 42 аптекэ, эм дом бэлдэхэ аргатай 5 пункт, фельдшерскэ 316 пунктын дэргэдэ аптекын тусхай таhаг бии гэжэ тоологдоно. Хүдөөгэй аптекэнүүдэй хүдэлмэри улам hайжаруулха талаар Буряадай аптекэнүүдэй управлени горитой хүдэлмэри hүүлэй үедэ ябуулаа. Россин Федерациин аптекэ бүхэн 9,3 мянган хүниие хангадаг байбал, республикымнай хүдөө нютагуудта бии байгаа аптекэ бүхэндэ 8,6 мянган хүн хүртэнэ.

Хүдөөгэй ажалшадые хэрэгтэй эм домоор гүйсэд хангахын тула зэр зэмсэгээр түгэс хангагдаhан мүнөө сагай эрилтэдэ тааруу аптекэнүүдые бариха хэрэгтэй. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада Баргажанай, Бэшүүрэй, Хяагтын аймагуудта 5 иимэ аптекэ шэнээр баригдажа ашаглалгада тушаагдаа. Хэжэнгын, Хориин, Мухар-Шэбэрэй хүдөө тосхонуудта hайнаар түхеэрэгдэhэн аптекэнүүд яhала олон. Тэндэхи хүн зон хэрэгтэй эмээ саг болзоотоо абаха арга боломжотой. Түнхэнэй, Зэдын, Хурамхаанай, Сэлэнгын аймагуудта бии байгаа аптекэ бүхэн 9—11 мянган ажалшадые хангана. Түнхэнэй Тооро, Зэдын Белозёрск, Сэлэнгын Юрөө тосхонуудта шэнэ аптекын нээгдэхэдэ, энэ тоо пилээд бага болоожо үгэхэ.

Һүүлэй найман жэлэй туршада аймагуудай 7 аптекэ шэнэ байшанда ороо. Түсэбтэ табан жэлэй дүүрэтэр хүдөө нютагта үшөө 3 аптекэ нээгдэхээр хараалагдана. Хүдөөгэй олон аптекэнүүд Болгариин Арадай республикада бүтээгдэhэн мебелеэр хангагданхай. Жэлэй дүүрэтэр үшөө хэдэн аптекэнүүд шэнэ мебельтэй болохо юм.

Хүдөөгэй аптекэнүүдэй ажалые hайжаруулха талаар түбэй аптекын хүдэлмэрилэгшэд горитой хүдэлмэри ябуулдаг, хамта хүдэлдэг нүхэдтөө зохисотой заабари үгэдэг болонхой.

Аймагай түбэй 10 аптекын 9-дэнь автомашина бии. Эдэ аптекэнүүд өөhэдынгөө мэдэлдэ байhан пунктнуудые хэрэгтэй эм домоор хангаха хүдэлмэрээ hайнаар ябуулжа шадана гэжэ эндэ хэлэлтэй.

Холын гүүртэ, отара, фермэнүүдтэ ажаhуудаг малшадые, хүдөөгэй механизаторнуудые хангаха хэрэгтэ аптекын хүдэлмэрилэгшэд ходо анхаралаа табидаг. Тэдэнэр холын малшадай хододоо хүлеэдэг айлшадынь болонхой. Хүдэлмэрилэгшэд элдэб эм тараажа үгэхэhөө гадна, малшадтай hонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. 1973 ондо аптекын хүдэлмэрилэгшэд малшад тарялан дээрэ хүдэлжэ байhан механизаторнуудта 636 дахин ошожо, хэрэгтэй эм, аптечкэнүүдые тарааhан, hонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэhэн юм. Аптекые даагшад Е. Н. Садова, В. А. Зундуев, А. Б. Апханов, С. Б. Тахнеева гэгшэд энэ харюусалгатай ажалые hайнаар ябуулжа шадаа.

1974 оной май hарада Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй наймадахи сесси болоожо, «Элүүрые хамгаалха тухай РСФСР-эй хуули манай республикада хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байнаб» гэhэн асуудал хэлсэгдээ hэн. Сессиин абаhан шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула аптекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа байна.

Е. АНДРЕЕВА,
Буряадай аптекэнүүдэй управлениин ахалагша инспектор.

„Буряад үнэндэ" бэшэhэнэй hүүлээр

„НЮТАГАЙ АРШААНУУДЫЕ ҺАЙНААР ХЭРЭГЛЭХЭ"

Иимэ гаршагтай бэшэг манай газетын июниин 26-най номерто толилогдоhон юм. Ахын аймагай нютагай аршаануудые, тэрэ тоодо: Хойто голой, Шудхалай, Тиисын аршаануудые hайнаар ашаглаха зорилгоор тэндэ санатори, амаралтын байшангуудые бариха тухай бэшэг дотор хэлэгдэhэн юм.

Энэ бэшэгэй мүрөөр зохихо хэмжээ абахыень Ахын аймагай Советэй гүйсэдхэхэ комитедтэ редакци хандаhан байгаа.

Бэшэг дотор хэлэгдэhэн баримтануудай зүб байhые Ахын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. Будаев манда мэдээсээд, нютагай аршаануудые саашадань яажа хэрэглэхэ шухала байhан тухай игэжэ бэшэнэ: «Эдэ аршаануудые аймагай хүсэ шадалаар ойрын жэлнүүдтэ хэрэглэжэ шадахагүй байнабди.

Колхозуудай хүсэ, зөөри хэрэглэн, колхоз, хоорондын амаралтын байшан бариха тухай асуудал шиидхэгдэжэ байна, гэбэшье аршаануудта ошохо харгынуудай үгы байhан ушар энэ хэмжээ бэелүүлгэдэ баhал haaд ушаруулна».

Соёлшод—хүдөөгэй ажалшадта

ҺОНИРХОЛТОЙ КОНЦЕРТНҮҮД

ЗАКАМЕНСК. (Телефоноор абтаба). Захааминай аймагай соёлшод зунай үедэ ажалшадай эрилтые улам hайнаар хангаха гэжэ эрмэлзэжэ байна. Ниитынгээ малда элбэг-дэлбэг үбhэ тэжээл бэлэдхэхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа байгаа малшадта, ажалшадта саг үргэлжэ концертнүүд харуулагдадаг, hонирхолтой лекцинууд уншагдадаг байна.

Һаяхан соёлой ордоной концертнэ бригада Харацайн совхоз зорижо гараа. 13 хүнhөө бүридэдэг энэ бригадые Валентина Десятова хүтэлбэрилдэг юм. Тэдэнэр Харацайн совхозой малшадта, үбhэшэдэй бригаданuудта концертнүүдые харуулха юм.

Захааминай аймагай соёлой ордондо хүлгөөтэй. Һаяхан соёлой хүдэлмэрилэгшэд металлургнуудай үдэрые угтуулан, Захааминай вольфрам-молибденэй комбинадай хүдэлмэришэдтэ өөhэдын бэлэг зорюулаа. Тэдэнэр энэ үдэр hайхан концерт харуулаа, элдэб наада эмхидхээ, дуу хатарай конкурс үнгэргөө. Ажалай түрүүшүүл hайхан дуугаар амаршалагдаа.

Манай корр.

ПРАГА. Бүри XIV зуун жэлдэ чех мастернуудай Влтава мүрэн дээрэ бариhан хуушанай Карлова хүүргые пэльбэн шэнэлэлгын хүдэлмэри дүүргэгдээ. Прагын хамагhаа үнинэй, гоё hайхан скульптурануудаар шэмэглэгдэhэн энэ хүүргэ мүнөөшье болотор хүнүүдтэ алба хэhээр. Дундада зуун жэлэй архитектурын энэ памятнигые хамгаалха зорилгоор хүүргэ дээгүүр автомобильнуудай ябалга хорилгдонхой. Эндэ ябагашуул хододоо олон байдаг.

ЧТК—ТАСС-ай фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

СОФИН ЖОЛООШОД МҮРЫСЭНЭ

СОФИ. Болгариин ниислэлэй гудамжануудаар янза бүриин 100 мянга гаран автомашинанууд мүнөө гүйлдэдэг гэжэ тоо бүридхэлдэ дуратайшуул тэмдэглэнэ. Олон тоото аяншалагшадай анхарал татадаг черепицэ оройтой урдын гэрнүүдтэй, шэл, бетон барилгатай Софин үйлсэ гудамжануудта автотранспортын улам олошорходонь, аяншалха гээшэ юрын хэрэг бэшэ болонхой.

Софин жолоошодой хэниинь эгээн бэрхэ, эгээн hайн хаб? Замда аюулгүй ябалгые сахиха үүргэтэй городой комиссиин кубогта хүртэхын түлөө hориhон 8 мянган жолоошодой мүрысөөнэй дүн энэ асуудалда харюу болохо зэргэтэй. Хотын автотранспортые түргэн, найдамтай, аюулгүй болгохо гээшэ энэ хэмжээ ябуулгын гол зорилго болоно. Гансашье жолоошод бэшэ, мүн Софин бүхы хүн зониие энэ асуудал hонирхуулна. Энэ мүрысөөнэй дүнгые тусхай комисси жэлдээ хоёр дахин гаргадаг. Тиихэ зуураа, автомашинанууд хэды шэнээн ябааб, транспортын усалhаа уламжалан ямар гарза хохидол болооб гэхэ мэтэ асуудалнуудта анхаралаа хандуулна. Эрхимлэhэн жолоошодто, түрүү авто-ажахынуудта үнэтэ бэлэгүүд, мүнгэн шангууд үгтэнэ.

СОЦИАЛИС ЁҺОНОЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ АШАГ ҮРЭ

БЕРЛИН. Герэдхи «Фильтертехник» гэжэ арадай предприяти элдэб янзын суранзан фильтрнүүдые СЭВ-эй оронуудта эльгээдэг юм. Тус заводой продукци Польшын верфи болон заводуудта, Венгриин эдеэ хоолой промышленностьда, Чехословакиин «Шкода» заводуудта амжалтатайгаар хэрэглэгдэнэ.

Герын суранзан фильтрнүүдэй хэрэглэгдэдэг газар тон олон. Металлургическа промышленностьда, нарин приборнуудай индустрида адлихан лэ амжалтатай ашаглагдана. Элдэб прибор, агрегадуудай металлическа тооhо, тортогуудые үгы болгохын тула иимэ фильтрнүүд хэрэглэгдэдэг. СЭВ-эй гэшүүн-орон бүхэндэ эльгээгдэдэг элдэб янзын 300-гаад фильтрнүүдые энэ завод бүтээн гаргана. Заводой нээгдэhээр оройдоо арбаад жэлэй үнгэрбэшье, бүтээн гаргадаг продукциинь хэмжээн хоёр дахин нэмээ. Ялагаад иимэ юумэн туйлагдааб гэхэдэ, оньhожоруулгын, ухаалан зохёолгын үргэн ехэ программа үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэнэй, Советскэ Союзай, социалис нэгэдэлтэ бусад гүрэнүүдэй туhаламжын аша үрэ болоно.

ОЙН БАЯЛИГУУД ҺЭРГЭЭГДЭНЭ

ГАВАНА. Ой модо hэргээхэ түсэбэй амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байhан тухай Кубын провинцинуудай нэгэнэй Пинар-дебль-риогой ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэд парти болон революционно правительстводаа hаяын үдэрнүүдтэ мэдээсэбэ. Элдэб модоной зургаа миллион үлүүтэй үндэhэд июлиин эхеэр hуулгагдаа. Өөhэдынгөө үндэhэн hайндэр — Национальна восстаниин үдэр—июлиин 26-е ажалай шэнэ илалтануудаар угтахын тула, таримал модойнгоо тоое 18 миллиондо хүргэхөөр уялга абаа.

Провинциин ажалшадай туйлалтанууд тон ехэ удха шанартай. Буржуазиин, латифундистнуудай зүгhөө гам хайрагүйгөөр унагаагдаhан газарнуудые hэргээн ургуулха хүдэлмэри Кубын революциин гол зорилгонуудай нэгэн байhан юм. Тиихэ үедэ ой модон олтирог дээрэхи бүхы газарай миил 8 процентынь эзэлдэг байгаа.

Зүрүүд ойнуудые бии болгохо, хуушануудые hэргээхэ зорилго революционно Куба түрүүшын үдэрhөө урдаа табиhан байна. Арадай засагай байгуулагдаhаар түрүүшын арбаад жэлэй туршада орон дотор үнэтэ 500 миллион модод, тэрэ тоодо зандан, эвкалипт, хуша гэхэ мэтэ hуулгагдаа. Эрдэмтэдэй заабаринуудые үндэhэ болгон, зохёогдоhон түсэбэй ёhoop, бүхы олтирогые циклонуудhаа хамгаалха, намагуудые хүрьhэлиг, үрэжэлтэй газар hаялын сагаар болгохо гэжэ хараалагданхай.

(ТАСС).

ЗОРГООРОО ОШОҺОН ХҮДХЭШҮҮЛ

Худалша, хулгайшадые, hалихай, hэбхи ябадалтай хүнүүдые хурсаар шүүмжэлhэн оньhон, шог үгэнүүд ямаршье арадай дунда үргэнөөр таранхай гээшэ. Арадай сэсэн мэргэн үгэнүүдые хүн зон мүнөөшье хэлэдэг заншалтай. «Аргамжын ута үзүүртэ заатагүй баригдадаг» гэhэн сэсэн үгын удхаар багахан тэмдэглэл уншагшадай анхаралда табигдана.

Манай совет арад урдаа табиhан зорилгонуудаа үнэн сэхэ ажалаараа дүүргэхын, hуудал байдалаа бүри баян дэлгэр болгохын түлөө ходо оролдожо байдаг. Теэд «ямаршье hайн hүрэгтэ шэшэнгир олдодог» гэдэгтэл манай обществодо ажал хэзэ дурагүй, хүнгэн ябадалтай хүйхэрнүүд үсөөншье haa, хаа-яа үшөөл үзэгдэнэ. Тэдэнэртэй тэмсэл ябуулхын тула милициин хүдэлмэрилэгшэд яhала оролдолго гаргана гэжэ эндэ хэлэлтэй.

Арад зондоо ашатай туhатай ямаршье ажал хэхээ болиhон А. С. Гагарин Л. М. Фёдоров, М. Л. Попов, П. Н. Смолин гэгшэдэй архидахань багадаад, хулгай хэжэ захалhан. Элүүр энхэ бэетэй эдэ эрэшүүл совет хүнүүдтэ адляар ажаллаха арга боломжотой байбашье, архиин арбан гурбан жолоодо оройлдожо, хэдэн гэмтэ ябадал гаргаа.

Федоров, Гагарин гэгшэд гэмтэ ябадал гаргаhанайнгаа түлөө хэдэ-хэдэн жэлээр эрхээ хаhагдаhаншье haa, урдынхиинь hургаал абэагүй. Сүлөөдэ гарамсаараа эдэнэр хуушан харгыдаа орожо, хара хэрэгээ үргэлжэлүүлхые оролдоо.

Мүрдэлгын үедэ Гагарин Федоров хоёр түрэл болоhон хүнүүд байба. Уншагшад тохёолдоhон үйлэ хэрэгтэ энэ ямар хамаатай юм гэжэ hанажа магад. Эндэ тобшохон тайлбари үгэлтэй гэжэ hанагдана. Эдэ хоёр анхан нэгэ газарта суггаа хүдэлhэн. Худа ураг болоходоо нэгэ гэртэ байрладаг болоhон худанар сүлөөтэй сагтаа hамгадтаа туhалхын орондо архи зоргоороо залгижа, хэтэржэ ерэхэдээ ажалhаа намнуулhан юм.

Гагаринайнь эсэгэ хулитаан ааша гаргаhанайнгаа түлөө хэдэн дахин түрмэ түшын үүдэ татаhан. Тэрэнэй хүбүүдынь мүнөө үедэ мүн лэ хэдэн жэлээр эрхээ хаhагданхай. Улаан-Үдын Октябрьска үйлсын нэгэдэхи гэртэ энэ «эбтэй» бүлэ ажаhуудаг юм. Энэ гэрые хорото шарын ёhотойл үүр гэхэдэ, алдуу болохогүй. Бүлын аматайл хүниинь архи ууха дуратай hэн тула элдэб хүниие суглуулжа, «найр наада түхеэрдэг, hогтоhон ээзд хамта архидаhан нүхэдөө тонодог байhан. Гагарин Федоров хоёр асарhан айлшадаа тоноод. милицидэ дуулгабалшни алахабди гэжэ занадаг байгаа.

Федоров гэгшэнь залуушье haa, нүхэдтөө орходоо hураггүй «hанаамгай» байhанаа харуулаа. Энэ хүйхэр hамгаяа нарайлалгын гэртэ үдэшэhэн hүниндөө айлай гараж тоножо, тэндэ байhан «М-106» маркын мотоцикл хулгайлаа. Тэрээгээрээ Загарайн аймагай Татарский ключ посёлогто ажаhуудаг гэртэхиндээ гүйлгэжэ ябашоо. Тэндэ Попов, Ермаков гэгшэдтэй нэгэдэжэ, хулгайнгаа мотоцикл задалаад, хэрэгтэй запчастьнуудынь посёлогой хүдэлмэришэдтэ худалдаа. Олоhон мүнгэеэ архи болгожо залгиhан байха юм.

Хүнэй үгэдэ бэлээр ородог, өөрын ямаршье hанамжагүй Попов, Смолин хоёрые тэрэ бэлэхэнээр үгэдөө оруулаад, хүршэ «Гигант» колхозой хони хулууе гэжэ дурадхахадань, тэдэнь зүбшөөлөө бэлээр үгэhэн байна.

Миинтэ мяханда дуратай гурбан хулгайшад hүниин харанхыгаар хонидой хорёодо орожо, хоёр тарган хони абаа. Федоров хулууhан хонидоо үүсэлжэ, нэгыень гэртээ абаашаа. Нүгөөдэ хониноойнгоо мяха «Татарский ключ» карьероуправлениин 136-дахи ПМК-гай хамтын байрада байhан басагадай таhалгада абаашажа, шанажа эдеэ.

Хүнгэн мүрөөр ажаhууха бодолтой архиншад Гагарин, Федоров, Попов, Смолин гэгшэд балшыса баригдажа, hаядаа сүүдэй урда зогсохонь. Иимэрхүү ябадалда дуратай зарим нэгэ хүнүүдтэ энэ жэшээ hургаал болоожо үгэхэ бэзэ гэжэ hанагдана.

Б. БАТУРИН,
Буряадай АССР-эй МВД-эйн мүрдэлгын таhагай хүдэлмэрилэгшэ.

ЗЭДЫН АЙМАГТА

МАЛАА БЭЛШЭЭН ТАРГАЛУУЛНА

Оёорой совхозой малшад зунай шэмэтэ ногоондо, малдаа хүшэ тамир оруулхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргана. Гүрэндэ мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэхэ—иимэ зорилго тэдэнэй урда табигданхай. Намартаа тушаагдаха 4 мянга шахуу хонин, 600 толгой үхэр мал зунай эхеэр холын бэлшээридэ гаргагдаа һэн.

Бэлшээн таргалуулгын отарануудта эрхим дүн туйлагдажа байна. Зунай түрүүшын һарада хониной толгой бүриин шэгнүүр дунда зэргээр 5 килограммаар нэмээ. Тиин эдэнэр сентябрь һара гаратар толгой бүриинь амидын шэгнүүрые 40—42 килограммда хүргэхэ зорилготой. Баян дүршэлтэй хонишод Б. Ч. Бадмаев, В. Н. Мендиков гэгшэдэй харууһалдаг хонин һүрэг түхэреэн сүүдхэдэ бэлшээри дээрэ харууһалагдажа, шэгнүүрээ түргөөр нэмээнэ.

Мүн Н. Н. Колодиной даадаг эрэ хашарагуудай гүүртын үхэршэд малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 800 граммаар нэмээжэ байнхай. Эдэнэр мал бүриингөө шэгнүүрые 350 килограммда хүргэжэ, эрхим шанартай мяха гүрэндөө тушаахын түлөө оролдоно, тэмсэнэ.

ОЛОНОЙ ХҮСЭН ЕХЭ.

Һаяхан аймагай ажахынуудай адууһа малда набшаһата тэжээл болон халаахай бэлдэхэ габшагай ажалай үдэр соносхогдоһон байгаа. Колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, эмхи зургаануудай ажалшад, һурагшад бүгэдын энэ шухала хэрэгтэ эдэбхи зоригтойгоор хабаадалсаба. Жэшээнь, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг аймагай комбинадай 30 гаран хүдэлмэришэд «ХХ партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон С. Бадмажаповай отарын хонидто элбэг хүрэхөөр ногоон мүшэр ойһоо зөөжэ, үбэлжөөнэйнь байра соо оруулаа. Мүн аймсоведэй гүйсэдкомой, дотоодын хэрэгүүдэй таһагай хүдэлмэрилэгшэд, Бурводстройн ПМК-гай ажалшад, «Мир», Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудта ошожо, хамта 40 шахуу тонно үнэтэ тэжээл бэлдэһэн байна. Аймагай бусадшье эмхи зургаануудай коллективүүд ажахынуудта малай тэжээл бэлэдхэлгэдэнь шефскэ туһаламжа үзүүлхэ талаар даабаряа һайнаар дүүргэжэ эхилбэ гээшэ. Энээнһээ хойшо габшагай ажалай үдэрнүүд нэгэнтэ бэшэ соносхогдожо байхаар хараалагдана. Иигэжэ шалаал һаа, элбэг ехэ тэжээл ниитын малда бэлэдхэхэ хэрэгтэ олоной хүсэн элсүүлэгдэнэ.

ОГОРОДОЙ ЭДЕЭН ХУРЯАГДАНА

Эдэ үдэрнүүдтэ Петропавловкын эдеэ хоолой магазинуудта, ниитын ба хүүгэдэй саад, яслинуудай столовонуудта овощ, тэрээгээр бэлдэгдэһэн эдеэнэй зүйлнүүд элбэгжэнхэй. Энэмнай «Мир» колхозой Зэлтэрын отделениин мэдээжэ огородшон Н. Корякинагай бригадын ургуулһан овощой ургасын дээжэ бшуу. Огородшод аяар июнь һарада 4 центнер шахуу редискэ, 3,5 центнер мангир столоводо тушаагаа һэн. Зэлтэрынхид ойрын сагта 36 тонно үгэрсэ, свекло, морхооб, капуста тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ зорилготой.

Мүн «Заречный» совхозой огородшод аймагай түб тосхоной ажалшадта үгэрсэ, помидор, эртын капуста элбэг ехээр эльгээхые хараална. Тиигэжэ Бооцын огородшодой бригадын участок дээрэһээ 42 тонно овощ хуряагдахаар багсаагдана. Огородшод үдэрһөө үдэртэ эдеэшэжэ байһан ургасаяа харууһалха ажалаа һайнаар эмхидхэнэ.

ТЭЖЭЭЛЭЙ ШАНАРЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Торийн совхоз ниитынгээ малые үндэр шанартай тэжээлээр хангаха талаар һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ хүдэлмэри ябуулдаг болоо. Илангаяа витаминтай ногооной гурил элбэгээр бэлдэхэ тушаа ехэ анхарал табигдана. Мүнөө совхозой түб буусада АВМ-0,65, дүрбэдэхи отделенидэ АВМ-0,4 агрегадууд хүдэлгэгдэжэ эхилэнхэй. Дүршэлтэй механизатор Г. Ивановой хүтэлбэрилдэг АВМ-0,65 агрегат хоёр халаанда хүдэлжэ байна. Тус агрегадай ашагтай талань юуб гэхэдэ, ногоо хатаажа, гурил болгохоһоо гадна, ондоо тэжээлтэй холижо гурил болгоод гаргадаг байха юм. Витаминтай ногооной бэлэн болгогдоһон гурил соргоор дамжуулагдан грануляторта оруулагдажа, концентрат болон микроэлементнүүдтэй холигдоод, 7-8 миллиметрэй цилиндр соогуур гурил болгогдон гарана. Тиигэжэ витаминтай ногооной гурилай тэжээлтэ шанарынь бүри дээшэлнэ. Түрүүшын хэдэхэн үдэрэй туршада 400 центнер шэмэтэ тэжээл бэлэдхэгдэбэ.

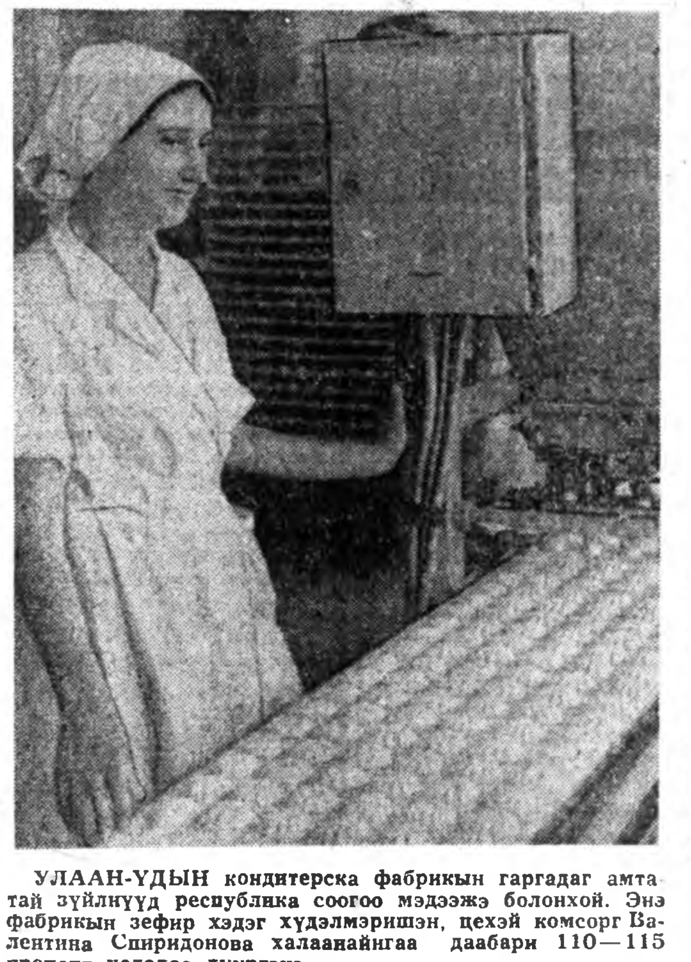
Тус агрегадые һаадгүйгөөр хүдэлгэхэ тушаа механигууд Н. Тугаринов, Р. Кочетов, В. Трунев гэгшэд ехэтэ оролдоно. Энэ агрегадай хүдэлмэрилэгшэд совхозой малда 4500 центнер эрхим шанартай тэжээл бэлэдхэхын түлөө ажалаа улам эршэдхэжэ байнхай.

ТҮСЭБӨӨ ҮЛҮҮЛНЭ

Зэдын кинопрокадай коллектив табан жэлэй дүрбэ[illegible] жэлэй түрүүшын ха[illegible] даабарие амжалтата[illegible] дүүргэнхэй. Түлбэри су[illegible]ха 6 һарын түсэб 1250 [illegible]ригөөр үлүүлэгдээ. З. Н. [illegible] резинагай, Л. Н. Шиш[illegible]вагай даадаг фильмүүдые һабаридаг, һэльбэн шэ[illegible] цехүүдэй хүдэлмэрил[illegible] коллективэйнгээ энэ ам[illegible]да ехэхэн хубитаяа ору[illegible] байна. Мүн фильмүүдые болзорһоонь хойнотуула[illegible]гөөр тосхон нютагуудта [illegible] дэг жолоошон Ш. С. Ц[illegible]вэй ашата үүргэ бага [illegible]

Табан жэлэй үнгэрһэн [illegible]бап жэлэй түсэбүүдые [illegible]лэн дүүргэһэн аймагай ки[illegible]прокадай коллектив бай[illegible] онойнгоо түсэбые ноябрь [illegible]рада дүүргэхэ зорилготой[illegible] хүдэлжэ байнхай.

Д. ДУГАРОВ.

УЛААН-ҮДЫН кондитерскэ фабрикын гаргадаг амтатай зүйлнүүд республика соогоо мэдээжэ болонхой. Энэ фабрикын зефир хэдэг хүдэлмэришэн, цехэй комсорг Валентина Спиридонова халаанайнгаа даабари 110—115 процент хододоо дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ:В. Спиридонова ажалдаа.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ЭЭЛЖЭЭТЭ Футбол

НААДАНАЙ УДАА

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зоноһоо СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг футболистнуудай дунда ээлжээтэ — арбан зургаадахи наадан үнгэргэгдэбэ. Июлиин 17-до үнгэргэгдэһэн нааданай дүн хаража үзэхэдэ, айлшаар ошоһон хоер командын футболистнууд шүүһэн, гурбаниинь —тэнсэһэн, гурбаниинь шүүгдэһэн байна. Мүрысөөнэй таблицада түрүү һууринуудай нэгые ээлжэ ябаһан Благовещенскын «Амур» тэдэнэй нэгэн болоно. Эдэнэр Южно-Сахалинск хотын «Сахалин» командада айлшалһан байна. Тиихэдээ талмайн ээздые 2:1 тоотойгоор шүүжэ, мүрысөөнэй таблицада байдалаа һайжаруулба. Нүгөөдэнь — Томскын «Торпедо» команда мүрысөөнэй таблицада һүүлшын һуури ээлжэ ябаһан Челябинскын «Локомотив» командын футболистнуудые 1:0 тоотойгоор шүүһэн байна.

Мүнөөдөө дундуурхи һуури ээлжэ ябаһан Омскын «Иртыш» Курганай «Зауралец» командатай өөрынгөө стадион дээрэ наадабашье, уулзалгаа 1:1 тоотойгоор дүүргэжэ, нэжэд очко өөһэдтөө бэшүүлбэ. Мүн Нижний Тагилай «Уралец» командада мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури ээлээд ябаһан Барнаулай «Динамо» айлшалһан байна. Тиихэдээ эдэнэр талмайн ээзһээ нэгэ очко (уулзалгань 2:2 тоотойгоор дүүрэһэн) өөртөө бэшүүлжэ, мүрысөөнэй таблицада түрүүлһэн зандаа. Петропавловск-Камчатский хотын «Вулкан» командада айлшаар ошоһон Эрхүүгэй «Авиатор» талмайн ээздтэй ана-мана тулалдаа ха. Тиин эдэнэрэй наадан 2.2 тоотойгоор дүүрэжэ, хоёр командын футболистнууд нэжэд очко өөһэд өөһэдтөө бэшүүлһэн байна.

Алас-Дурна зүгэй хото городуудаар ээлжээтэ уулзалгануудаа үнгэргэхөөр ошоһон манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд хоёрдохёо шүүгдэбэ. Эдэнэр ээлжээтэ уулзалгадаа Хабаровскын СКА-да 3:1 тоотойгоор шүүгдэхэдээ, мүрысөөнэй таблицада нэгэ һуури гэдэргээ сухариха баатай болобо.

Һүүлшын хэдэн наада өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэжэ эхилһэн Владивостогой «Луч» командада айлшалһан Шэтын футболистнууд талмайн ээздтэ 4:0 тоотойгоор шүүгдэбэ. Гурбадахи командань—мүрысөөнэй таблицада һүүлшын һууринуудай нэгые ээлжэ ябаһан Прокопьевскын «Шахтер» команда Тюменнин «Нефтянигта» айлшалхадаа 1:0 тоотойгоор шүүгдэһэн байна.

Уншагшадай анхаралда мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очко
«Динамо» Барнаул	16	9	7	0	28: 8	25
«Чкаловец» Н-Сибирск	15	9	3	3	22:11	21
«Амур» Благовещенск	15	8	5	2	22:11	21
«Луч» Владивосток	15	7	4	4	29:15	18
«Автомобилист» Красн.	15	8	2	5	18:16	18
СКА Хабаровск	14	7	4	3	27:20	18
«Вулкан» П-Камчатский	15	7	3	5	18:12	17
«Иртыш» Омск	16	6	5	5	16:18	17
«Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	15	6	4	5	16:16	16
«Торпедо» Томск	15	6	3	6	14:20	15
«Локомотив» Шэтэ	15	4	6	5	10:13	14
«Зауралец» Курган	16	4	6	6	12:15	14
«Нефтяник» Тюмень	15	4	4	7	15:22	12
«Авиатор» Эрхүү	15	4	4	7	17:26	12
«Сахалин» Ю-Сах.	15	3	5	7	11:18	11
«Уралец» Н. Тагил	15	2	6	7	14:19	10
«Шахтер» Прок.	16	2	6	8	9:17	10
«Локомотив» Челяб.	15	1	3	11	10:27	5

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Продукциин шанар тодорхойлһон тэмдэг» — түрүү бэшэг. Социалис мүрысөөнэй алхамууд — суглуулбари. Витаминтай ногооной гурил бэлэдхэлгэ.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Сэлэнгынхид барилгын модо хүлеэнэ» — В. Николаевай корреспонденци. Ажаһуудаг газартань — Д. Колмаковой статья АПН-нэй материалнууд. Фоторепортаж.

Гурбадахи хуудаһанда. «Үритэйшүүл» — С. Ивановагай рецензи. «Металл болбосоруулагша шэдитэн» гэһэн фоторепортаж. Хилын саанаһаа. АПН-эй материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Элдэб һонинууд. АПН-эй материалнууд.

Хилын саанаһаа

· телефон · телеграф · радио

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТУГЫЕ ҮНДЭР ДЭЭРЭ ҮРГЭЖЭ ЯБАХА

Арадай Польшын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баяр ёһолол дэлхэйн оронуудай хэблэлэй гол анхаралда байһаар. ПНР-эй сеймэй баярай суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые газетанүүд дэлгэрэнгыгээр тунхаглана.

ВАРШАВА. Польшын һэргээн байгуулагдаһаар 30 жэлэй ойн һайндэрэй гол ушар хэрэг болоһон Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ уласхоорондын олониитын анхарал ехээр татана гэжэ «Трибуна люду» газетэ тэмдэглэнэ.

«Манай амжалта туйлалтануудта Советскэ Союзай үзүүлһэн үүргые арад зомнай һайн ойлгоно, — гэжэ «Трибуна люду» саашадаа бэшэнэ. — СССР-тэй хани барисаамнай ангиин, национальна ба гүрэнэй аша туһада харюусана. Эгээл нимэһээ бидэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарие иимэ хүндэмүүшэ халуунаар угтаабди».

«Шахардуу байдал һуларуулха талаар залан сэхэ ажал ябуулга хэжэ, Л. И. Брежнев бүхы дэлхэйн арад түмэндэ нэрэ хүндэтэй болоо», — гээд Польшын Интерпресс агентство тэмдэглэбэ. Дэлхэй дээрэхи томо ехэ гүрэнэй бэелүүлдэг политикые хүтэлбэрилэн, Л. И. Брежнев Зүүнэй ба Баруунай оронуудай хоорондын харилсаандахи шахардуу байдалые һуларуулжа байнхай.

БЕРЛИН. «Социалис гүрэнүүдэй аха дүүгэй холбоон бата бэхи», — гэжэ «Нойес Дойчланд» газетэ Варшаваһаа абтаһан корреспонденци дотороо бэшэнэ.

БУДАПЕШТ. Венгриин социалис хүдэлмэришэнэй партиин Центральна орган — «Непсабадшаг» газетэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые шэнжэлэн тайлбарилхадаа, һүүлэй үедэ үзэл сурталай талаар аха дүү партинуудай харилсаан улам үргэдэжэ байна гэжэ тэмдэглэнэ. Дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй харилсаа холбоон улам үргэдэжэ байна.

ПРАГА. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Катовицада, удаань Варшавада, Польшын сейм дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Польшын хүдэлмэришэн ангида анхаралаа ехээр хандуулһан байна. Имагтал хүдэлмэришэн ангида анхаралаа ехээр хандуулһан байна. Имагтал хүдэлмэришэн анги шэнэ социалис гүрэние байгуулхын тула ехэ хүсэлэл оролдолго гаргаһан байха юм гээд «Руде право» газетэ бэшэнэ.

СОФИ. «ПНР-эй байгуулагдаһаар 30 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ Л. И. Брежневэй хабаадалсалга Польшын газар дээрэ болоһон баяр ёһололдо гүнзэгы удха шанар олгоһон байна», — гэжэ «Работническо дело» газетэ мэдээсэнэ. Советскэ Союзай ба аха дүү бусад оронуудай хоорондохи нэгэдэлые бэхижүүлэн, ПНР социалис хани нэгэдэлтэ гүрэнүүдэй гол хубинь болоо гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэдэй парти — уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй эдэбхитэй отряд социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай жагсаалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһа хүргэнэ.

ЛОНДОН. «Л. И. Брежнев Варшавада үгэ хэлэхэдээ, эб найрамдалда зүрюу харша хорото муухай ябуулга хэгшэдые социалис оронууд анхаралһаа алдахагүй юм гээд мэдүүлээ», — гэжэ «Морнинг стар» газетэ тэмдэглэнэ.

БОНН. ПНР-эй сеймэй баярай суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ уласхоорондын оршон байдалда ехэ удха шанартай байна гэжэ «Франкфуртер Альгемайне» газетэ бэшэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ амгалан гуримаар зэргэ оршохо гол ёһонуудай үндэһөөр уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха замда нилээд ехэ амжалтанууд туйлагдаа.

ПАРИЖ. «Буу зэбсэгүүдые хуряаха ба уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха талаар СССР-эй ехэ хүсэлэл оролдолгонуудые гаргажа байһыень Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ элирхэйлэн гэршэлнэ», — гэжэ «Юманите» газетэ бэшэнэ.

НЬЮ-ЙОРК. Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ хадаа «гадаадын политическэ мэдүүлгэ» боложо, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха талаар тодорхой дурадхалнуудые оруулһаараа олоной анхарал татана», — гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ мэдээсэнэ.

(ТАСС).

ПРАГА

ЧССР-эй правительствын мэдүүлгэ

ТАСС

Кипртэхи байдалтай дашарамдуулан, ЧССР-эй правительствын тунхаглаһан мэдүүлгые ЧТК агентство тарааба. Кипрэй дотоодын хэрэгүүдтэ Грециин хунтын хамааралгүе тэрээн догороо эрид шууд буруушаана. Президент Макариосай хуулита правительствые унагаажа, Кипрэй бэеэ дааһан байдалда хоро хүргэхэ гэжэ хунтын удамаршад һэдэһэн байна. Кипрые Грецидэ ниилүүлэн нэгэдүүлжэ, тэрэниие НАТО-гай бааза болгохо гэһэн Грециин сэрэгэйхидэй хараа бодолые ЧССР-эй правительство буруушаана. Президент Макариосай хуулита правительствые дэмжэн, Кипрэй Республикын бэеэ дааһан, дулдыданги бэшэ байдал хангахын тула тэрэнэй оролдолго хүсэлэлгые һайшаажа байһанаа мэдүүлбэ.

Кипртэхи байдалтай дашарамдуулан, ООН-ой Аюулгүйн Соведэй 1974 оной июлиин 20-до абаһан тогтоолые ЧССР-эй правительство һайшаагаад, тэмсэлдэнь туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхээр бэлэн байһанаа элирхэйлэн тэмдэглээ.

ПАРИЖ

ФКП-гэй гэшүүд нэмэнэ

ТАСС

1974 оной эхинһээ Франциин Коммунис партиин Париждахи федерацида 4.513 хүн нэмэһэн байна. Энэ үе соо федераци дотор партиина 122 шэнэ ячейкэ эмхидхэгдээ. «Юманите» газетын бэшэһэнэй ёһоор, июлиин 1-һээ 19 болотор Парижай райондо 329 хүн ФКП-гэй гэшүүндэ оробо.

ВАЛЛЕТТЭ

Мальтын хүдэлмэришэдэй эрилтэ

ТАСС

Мальтагай хүдэлмэришэдэй ехэ профсоюзай жэл бүриин конференци эндэ боложо байна. Кипрэй Республикын президент архиепископ Макариосай хуулита эрхэнүүдые һэргээхэ гэһэн эрилтэ конференциин делегадууд табиба. Киприодуудай дотоодын хэрэгүүдтэ гадаадын оронуудай хамааралгүе эдэнэр эрид буруушаагаа.

НЬЮ-ЙОРК

ҮЙМӨӨН—ХУНТЫН ХОРОТО МУУХАЙ ХЭРЭГ

ТАСС

Кипртэ болоһон үймөөн хадаа Грециин сэрэгэй хунтын хорото муухай үйлэ хэрэг болоно гэжэ элирхэйлэн гэршэлһэн шэнэ баримтанууд уласхоорондын олониитэдэ мэдээжэ боложо байна.

Национальна гварди гэдэг хархис хүсэнүүдэй үймөө хэһэнэй һүүлээр нэгэ часай үнгэрһэн хойно Грециин засаг захиргаанда үймөөшэдэй эльгээһэн телеграфна мэдээсэлые американ тагнуул барижа абаһан байгаа. «Президент» гэдэг ябуулга эхилээ. Бүхы юумэн хараалһан түсэбэй ёһоор хэгдэнэ», — гэжэ үймөөшэд элидхэһэн байха юм.

Кипрэй бэеэ дааһан ба дулдыдангибэшэ байдалда эсэргүү үгэсөө эмхидхэһэн Грециин хунтын харата ябуулгануудые элирхэйлэн гэршэлһэн үшөө нэгэ баримтые «Нью-суик» журнал бэшэнэ. Зэбсэгтэ үймөөнэй эхилхын урда тээхэнэ Грециин 100 гаран офицерэй Афинын аэропортһоо самолёдто һуужа байхыень журналай корреспондент хараһан байгаа. Генерал Иоаннидисай дүтын туһалагша, Грецидэхи сэрэгэй хунтын удамаршан полковник М. Пиликос эдээндэ заабари үгэжэ, үдэшэһэн байха юм. Урда үдэрынь Грециин 100 шахуу офицерые һуулгаһан үшөө нэгэ самолёт Афинын аэропортһоо ниидэжэ, Никози худар шэглэн ошоһон байгаа.

КАТМАНДУ

Катмандуда баярай суглаан болобо

ТАСС

Непалай ба СССР-эй хоорондо дипломатическа харилсаанай тогтоогдоһоор 18 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан Катмандуда болобо. Барилгын ба транспортын министр П. Р. С. Сувал суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, совет-непалай харилсаанай улам бэхижэһэндэнь урма баяртай байһанаа мэдүүлээ. Непалай политическэ, ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад суглаанда хабаадаһан байна.

АДДИС-АБЕБЭ

Эфиопиин правительствын шэнэ толгойлогшо

ТАСС

Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй эрилтын ёһоор, Эфиопиин правительствын толгойлогшо һэлгэгдэһэн байна. Тушаалһаа буугһан Энделкачеу Маконненой орондо политическэ элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Микаэль Имру гэгшые шэнэ премьер - министрээр император Хайле Селассие I томилбо. Һүүлэй 4 жэлэй турша соо экономическа ба социальна хэрэгүүдэй талаар премьер-министрэй канцеляриин дэргэдэхи министрэй тушаал даажа байһан юм.

Армиин, полициин ажал ябуулгануудые хүтэлдэг сэрэгэй комитедэй түлөөлэгшэдтэй уулзажа хөөрэлдэһэнэйнгөө һүүлээр правительствын шэнэ толгойлогшые томилхо тухай шиидхэбэри гаргаба.

Маконненой правительствын муугаар хүтэлбэрилһэнһөө уламжалан, орон дотор тохёолдоһон байдалые заһаруулхын тула правительствын толгойлогшые һэлгэхэ эрилтэтэйгээр сэрэгэй комитет императорта хандаһан байгаа.

Энэ үедэ орон доторхи байдалаа амгалан тайбан байлгахаар шиидэнхэй байһан тухайдаа сэрэгэй комитет мэдүүлээ һэн.

ПАРИЖ

Грецидэхи байдал

ТАСС

Афинаһаа абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Грецидэ нэмэлтэ хүсэнүүд гулидхагдана. Сэрэгэй шэнэ шэнэ частьнууд ороной зүүн-хойто район руу. Турцитай хилэлдэг хилэ худар эльгээгдэнэ. Сэрэгүүд, сэрэгэй техникэ түмэр замаар абаашагдана. Мүнөө болотор энээгүүр пассажирнуудые зөөлгэ хаагданхай.

Афинадахи уласхоорондын аэропорт хүдэлнэгүй. Грециин хунтын удамаршад электрын элшэ хүсэ ба бензин алмаха уряатайгаар улад зондо радиогоор хандаһан байна.

ЖЕНЕВЭ

Гурбан ороной түлөөлэгшэдэй уулзалга

ТАСС

Кипртэ амгалан байдал һэргээхэ зорилготойгоор хөөрэлдөөнүүдые хэхын тула Грециие, Турциие, Англиие уряалһан Аюулгүйн Соведэй тогтоолой үндэһөөр эдэ гурбан ороной түлөөлэгшэдэй уулзалга июлиин 24-дэ Женевэдэ болобо.

ЯУНДЕ

Ехэ амжалтатайгаар үнгэрбэ

ТАСС

Совет киноискусствын долоон хоног Камерунда, Экваториальна Гвинейдэ амжалтатайгаар үнгэрбэ. «Сүлөөрэлгэ» гэжэ киноэпопей, «Даури», «Солярис», «Руслан ба Людмила». «Халуун саһан» болон бусад фильмүүд хоёр ороной ехэ ехэ хото городуудай экранууд дээрэ харуулагдаһан байна. СССР-эй арадай артист, кинорежиссер Александр Зархи, киноактернууд Л. Гладунко, Б[illegible] Токарев гэгшэд эдээндэ ха[illegible]баадаа. Совет фильмүүд[illegible] уран һайханай баялиг, [illegible] гүнзэгы удхань олон мянгаа[illegible] харагшадай зүрхэ сэдьхэ[illegible] эзэлһэн, анхарал татаһа[illegible] һонирхол үүсхэһэн байна г[illegible]жэ «Камерун трибюн» газе[illegible]тэ бэшэнэ. Совет киноискус[illegible]ство шэнэ хүниие хүмүү[illegible]жүүлхэ хэрэгтэ хүсэтэ эр[illegible] нүхэсэл болоно.

БЕЙРУТ

КИПРТЭХИ БАЙДАЛ

ТАСС

ООН-ой Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэриин үндэһөөр июлиин 22-то нютагай сагаар 15 часта (Москвагай сагаар 17 час) Кипртэ буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээн хүсэндөө оробо. Буудалдаагаа зогсоохо гэһэн захиралта Турциин командовани Кипртэхи сэрэгүүдтээ үгэһэн байна. Үймөөшэдэй мэдэлдэ байһан, Никозидохи радио национальна гвардиин частьнуудта иимэ захиралта үгөө.

Буудалдаа зогсоохо тухай мэдээсэлые Кипрэй арад зон урма баяртайгаар угтаһан байна гээд Никозиһоо абтаһан мэдээнүүд дотор хэлэгдэнэ. Аралай хото городуудай, һуурин тосхонуудай магазинууд, бензинээр хангадаг станцинууд хүдэлжэ захалба. Гэбэшье буудалдаанай хүсэд зогсоогдоһон тухай хүн зон үшөөл этигээдүй байһаар.

АНКАРА. (ТАСС). Турциин генеральна штабай мэдээсэл эндэ тунхаглагдаа. Буудалдаагаа болюулха тухай Грециин ба Турциин шиидхэбэри абаһан тухай мэдээсэлэй соносхогдоһоной һүүлээр, Кипрэй хэдэ хэдэ[illegible] һуурин тосхонуудта, годор[illegible] хойлон хэлэбэл, Фамагус[illegible] хотодо түүрэгүүд ба киприо[illegible]дуудай хоорондо ехэ һүгэл[illegible]сөөн, алалсаан эхилээ.

Хэрбээ энээнэй болюула[illegible]даагүй һаань, буудалда[illegible] зогсооһоной һүүлээршье Тур[illegible]циин авиаци бомбодол[illegible] үргэлжэлүүлхэ юм гээд м[illegible]дээсэл дотор хэлэгдэнэ.

АНКАРА. (ТАСС). Турциин премьер-министр Б[illegible] Эджевит радиогоор үгэ хэ[illegible]лэхэдээ, «ООН-ой шиидх[illegible]бэринүүдые хүндэлдэг оро[illegible] туладаа Кипртэхи буудалда[illegible] зогсоохо тухай Аюулгүй[illegible] Соведэй тогтоолые Тур[illegible] дүүргэхэ байна» гэбэ.

Үнгэрһэн хоёр үдэрэ[illegible] турша соо Турциин зэбсэгт[illegible] хүсэнүүд зорилгонуудаа бэе[illegible]лүүлээ гэжэ тэрэ мэдүүлээ[illegible] Кирени хото манай мэдэлд[illegible] оробо гэжэ премьер-министр[illegible] хэлэһэн байна. Кирениие Н[illegible]козидохи Турциин кварта[illegible]тай холбодог харгые хина[illegible]тадаа абаабди.

* * *

Кипрһээ абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, аралай хойто бэедэхи Кирени гэдэг портово хотые Турциин зэбсэгтэ хүсэнүүд мэдэлдээ абаад байна. Энэ хотые түүрэгкиприодуудай ажаһуудаг Никозиин хойто кварталнуудтай холбодог үргэн зурагар газарые эдэнэр хиналтадаа абанхай.

ООН-ой Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэриин үндэһөөр буудалдаан зогсоогдоод байна. Турциин сэрэгүүд, Кипрэй национальна гвардиин частьнууд аралай хойто хубида хэлсээгээ эбдээгүй. Гэ[illegible]бэшье июлиин 23-най һү[illegible] Никозиин уласхоорондын а[illegible]ропорт шадар, мүн аралай за[illegible]рим районуудта буудалдаа[illegible] боложо үргэлжэлөө.

Кипртэ амгалан байда[illegible] хангаха ООН-ой хүсэнү[illegible] Никозидохи уласхоорондын аэропортые саг зуура хина[illegible]тадаа абаба гээд Кипр дэ[illegible]рэхи ООН-ой сэрэгүүдые ко[illegible]мандалагша Прем Чанд м[illegible]дээсээ.

Гадаадын оронуудай хү[illegible] зон, олон тоото аяншала[illegible]шад Кипр дээрэһээ дары[illegible] түргөөр гаргагдажа байна.

АФИНА

ГРЕЦИИН ПРАВИТЕЛЬСТВО ТУШААЛҺАА БУУБА

ТАСС

Кипртэ болоһон үймөөнэй урда тээ Афинын сэрэгэй захиргаанай зүгһөө бүрин дэмжэгдэжэ байһан А. Андруцопулосай правительствын тушаалһаа бууһан тухай хуулитаар эндэ соносхогдоо. «Уласхоорондын шэнжэтэй ушар шалтагаанаар», «орон дотор тохёолдоһон байдалһаа уламжалан», гүрэнэй хүтэлбэрие граждан правительствада үгэхэ гэжэ шиидхээ.

Министрнүүдэй, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдэй, правительствада ородоггүй буржуазна бүлэглэлэй хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар болоһон зүблөөн дээрэ иимэ шиидхэбэри абтаа. Грециин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша Бонанос, армиин командалагша Галацанос, далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй командалагша Арапакис, агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй командалагша Папаниколау гэгшэд сэрэгэйхидэй зүгһөө зүблөөндэ хабаадаба. Баруунай информационно агентствэнүүдэй корреспондентнүүдэй мэдээнүүдэй ёһоор, гурбадахи армейскэ корпусой командир генерал Давос зүблөөндэ хабаадаһан байна. Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, июлиин 22-то Грециин хойто хубида правительствада эсэргүүгээр хэгдэһэн армиин частьнуудай тэмсэлые тэрэ толгойлһон байгаа.

Засагые граждан правительствада дамжуулан үгэх[illegible] тухай мэдээсэлые Грециин хүн зон урма баяртайгаар у[illegible]таба. Хуулитаар соносхогдо[illegible]һонойнь һүүлээр хэдэхэн минутын үнгэрэмсөөр Афинын олон мянгаад хүн зон үйлсэнүүдтэ гараһан байна. Автомобильнуудай дохёонууд хаа хаанагүй соностоно. Энэнь орон дотор болоһон хубилалтые арад зон амаршалжа байна гээшэ.

ПАРИЖ. (ТАСС). Грецидэ бусажа ерээд, граждан правительствын премьер-министрэй тушаал эзэлхыень Грециин президент Гизикис Караманлиста дурадхаа гэжэ политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө орон нютагаа урилжа, Францида ошоод байһан Грециин премьер-министр байһан К. Караманлисай түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — «Ой соохи утаан» — гэжэ уран һайханай фильм үхибүүдтэ харуулагдаха (үнгэтэ). 15.25 — Һүүлэй һонин. 13.35 — «Польшо гушан жэлэйнгээ ойдо». ВДНХ дээрэ табигдаһан Польшын Арадай Республикын ойдо зорюулагдаһан выставкэһээ репортаж. 16.05 — 19.00 — Забһарлалга. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Хүнгэн атлетикээр СССР-эй чемпионат (үнгэтэ). 19.45 — «Инаг дуранай суурян» — уран һайханай фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха.

Улаан-Үдэ. 21.20 — Телевизионно һонин. 21.40 — «Элүүр энхэ байлга» — телевизионно журнал (буряадаар). 22.00 — «Мал ажал — габшагай ажал».

«Орбита». 22.35 — Концерт. 22.50 — 23.00 — Забһарлалга. 23.00 — «Дэлхэйн арадай оюун бэлиг» (үнгэтэ). 23.30 — Уран зохёолой уншалга. «Зүһэг хилээмэн» гэжэ В. Быковэй рассказ. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Угрюм-река» — телевизионно уран һайханай фильм (2-дохи сери).

«Орбита». 21.20 — «Документальна экран».

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина. 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приемная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04527. Заказ № 0044[illegible]